

DNEVI VARSTVOSLOVJA
N
4. - 5.
JUNIJ
2014

Univerza v Mariboru

FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE

Kotnikova ulica 8
1000 Ljubljana, Slovenija
www.fvv.uni-mb.si

15. SLOVENSKI DNEVI VARSTVOSLOVJA

Quo vadis: Nadzorovanje in kaznovanje v Sloveniji

ZBORNİK POVZETKOV

Uredniki

Benjamin Flander, Igor Areh in Maja Jere

**Univerza v Mariboru,
Fakulteta za varnostne vede**

Ljubljana, 4. in 5. junij 2014

15. SLOVENSKI DNEVI VARSTVOSLOVJA
Quo vadis: Nadzorovanje in kaznovanje v Sloveniji

Izdajatelj

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede
Kotnikova 8, Ljubljana

Uredniki

Benjamin Flander, Igor Areh in Maja Jere

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.74(082)(0.034.2)

SLOVENSKI dnevi varstvoslovja (15 ; 2014 ; Ljubljana)

Quo vadis nadzorovanje in kaznovanje v Sloveniji [Elektronski vir] : zbornik povzetkov / 15. slovenski dnevi varstvoslovja, Ljubljana, 4. in 5. junij 2014 ; uredniki Benjamin Flander, Igor Areh in Maja Jere. - El. knjiga. - Ljubljana : Fakulteta za varnostne vede, 2014

Način dostopa (URL): http://www.fvv.uni-mb.si/dv2014/DV2014_Zbornik_povzetkov.pdf

ISBN 978-961-6821-45-2 (pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Flander, Benjamin
274035712

Spremna beseda

doc. dr. Benjamin Flander,

vodja programsko-organizacijskega odbora DV 2014

Spoštovani!

Slovenski dnevi varstvoslovja, petnajsti po vrsti, prihajajo v času, ko varnostni problemi tostran in onstran meja Slovenije postajajo čedalje bolj kompleksni in zahtevni, in ko tudi zagotavljanje varnosti postaja vse bolj odgovorno in zahtevno delo. Rdeča nit, ki letos povezuje konferenco, je iskanje odgovorov na vprašanje, *kam gre nadzorovanje in kaznovanje v Sloveniji?* Na to in nekatera druga aktualna vprašanja s področja splošne varnosti v družbi, varnosti v lokalnih skupnostih, korporativne varnosti, odkrivanja in preiskovanja organiziranega kriminala, varnostno-obveščevalne dejavnosti, policijske dejavnosti in policijskih pooblastil, informacijske varnosti, zasebne varnosti in zasebnega varovanja ter izvrševanja kazenskih sankcij bodo referenti skušali odgovoriti v 70 prispevkih, ki so v povzetkih zbrani v tem zborniku.

KAZALO

PLENARNA SEKCIJA

Ali je potrebna reforma zaporskega sistema?

Dušan Valentinčič

Ustreznost nadzornih orodij za zagotavljanje učinkovitosti odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj

Tatjana Bobnar in Marjan Fank

SEKCIJA: VARNOST V SODOBNI DRUŽBI

Inkluzivna družba – nova varnostna paradigma

Bećir Kečanović

Zaupanje javnosti v policijo in vojsko v Sloveniji

Maja Garb

Implementacija instituta sosedskih straž v slovenski sistem

Monika Klemenčič in Martina Stipič

Raziskovalna praksa v varstvoslovju: kako izračunati in razlagati faktorje?

Matevž Bren in Jerneja Šifrer

SEKCIJA: IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

Odnosi med pravosodnimi policisti in zaporniki

Polona Pavlič in Gorazd Meško

Vključevanje pravosodnih policistov v skupinske oblike dela z obsojenci

Rok Salobir in Gorazd Meško

Delo pravosodnih policistov in njihova legitimnost v zavodu za prestajanje kazni zapora

Vanja Hojs

Družbeno vzdušje v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana

Maša Vidrih in Gorazd Meško

SEKCIJA: VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Evropske dobre prakse upravljanja varnosti v mestih

Gorazd Meško, Andrej Sotlar in Bernarda Tominc

Primerjalna analiza geografske porazdelitve premoženjske kriminalitete v Ljubljani za leti 2001 in 2011

Zala Žvab

Reševanje varnostne problematike na območju parka Tivoli v Ljubljani

Nika Oražem, Katja Premerl, Maša Kališek, Andreja Židan, Gorazd Meško in Katja Eman

Zagotavljanje varnosti na lokalni ravni – primer občine Šempeter-Vrtojba

Viktor Cvijanović

SEKCIJA: PREPREČEVANJE SIVE EKONOMIJE IN KORUPCIJE V SLOVENIJI

Preprečevanje neformalne ekonomije

Bojan Dobovšek

Problematika načrtov integritete v Sloveniji

Jasna Fedran

Nadzor nad premoženjskim stanjem kot oblika preprečevanja korupcije – mednarodna praksa ter izzivi za Slovenijo

Jure Škrbec

Sistemska korupcija na področju voznikov in posledice v šolah vožnje

David Smolej

SEKCIJA ALUMNI KLUBA FVV

Tržnica diplomantov FVV in delodajalcev

SEKCIJA: VARNOST V ORGANIZACIJAH IN SKUPNOSTIH

Vrste ogrožanj zdravstvenega osebja v psihiatričnih zavodih

Branko Lobnikar in Branko Gabrovec

Osebna zavzetost poklicnih gasilcev kot element zagotavljanja varnosti v skupnosti

David Smolej in Branko Lobnikar

Kaj nam povedo slovenske raziskave in podatki policije o nasilju v družini?

Tinkara Pavšič Mrevlje

SEKCIJA: KAZENSKO PRAVO

Nezakonita uporaba državne sile in dolžnost države, da učinkovito razišče domnevne nezakonite posege v človekove pravice

Miroslav Žaberl

Razmerje med varnostjo in svobodo ter posegi v človekove pravice v kazenskopravnem pomenu

Jožef Kovač

Dokazi, ki so s posegi v komunikacijsko zasebnost pridobljeni v tujini, so (lahko) tudi dovoljeni

Janez Žirovnik

SEKCIJA: VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Reševanje problematike beračenja v centru Ljubljane

Laura Bizjan, Janja Denžič, Katja Oštir, Urška Vidmar, Katja Eman in Gorazd Meško

Reševanje problematike grafitiranja v Ljubljani (MOL)

Nina Goršič, Lavra Horvat, Davor Repec, Tadej Štruc, Klemen Vončina, Anže Zaletel, Katja Eman in Gorazd Meško

Uporaba kartiranja varnostnih pojavov z namenom zagotavljanja varnosti v občinah – študija občine Puconci

Katja Eman in Rok Hacin

OKROGLA MIZA ALUMNI KLUBA FVV

Predvidene, dosežene in potrebne kompetence diplomantov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru

SEKCIJA: POOBLASTILA POLICIJE

Organiziranost in pooblastila policije v Republiki Sloveniji

Bojan Tičar in Samo Medvešek

Polijski taktični preudarek

Miroslav Žaberl in Franc Pozdrec

Sodobna uporaba fizične sile

Domen Vivod

SEKCIJA: ORGANIZIRANA KRIMINALITETA

Medijska prezentacija organizirane kriminalitete v Sloveniji

Gozard Meško, Bojan Dobovšek, Branko Ažman, Katja Eman, Maja Jere in Boštjan Slak

Sodelovanje tožilstva in policije pri preiskovanju kriminalitete zoper umetnine

Saša Kuhar

Analiziranje izbranih oblik organizirane kriminalitete v Republiki Sloveniji

Tine Furdi

SEKCIJA: INFORMACIJSKA VARNOST

Napredne trajne grožnje in usmerjen kibernetški napad na organizacije

Daša Janja Banovec

Uporaba semantičnega spleta v državnih varnostnih organizacijah

Blaž Ivanc in Tanja Arh

Ciljano internet reklamiranje i računalne prijave

Dražen Škrtić in Nikola Protrka

PLENARNA SEKCIJA

Nadzor kot kazen (*Surveiller comme punir*)

Aleš Završnik

Kaznovanje v Sloveniji (*Quo vadis*)

Benjamin Flander

SEKCIJA: KRIMINOLOGIJA IN KAZENSKO PRAVO

Uradna oseba kot objekt kazenskopravnega varstva v obdobju od 2000 do 2012

Zoran Cunk

Odvisnost od drog in kriminal: zapreti ali zdraviti?

Tanja Madjar

Analiza posilstev v Sloveniji od leta 2008 do leta 2012 z uporabo geografskih informacijskih sistemov

Aljaž Viraj in Sara Korpič

Možnosti napovedovanja množičnih kaznivih dejanj (množičnih umorov, terorističnih napadov)

Peter Umek in Jure Mertük

SEKCIJA: KRIMINALISTIČNO PREISKOVANJE IN FORENZIKA

Poskus rekonstrukcije uporabljenih zasliševalskih tehnik v Sloveniji

Igor Areh

Aktualno delovanje mobilnih kriminalističnih oddelkov slovenske policije

Franci Kregar

Sumljiva smrt kot posledica uporabe ponarejenih zdravil

Danijela Frangež in Petar Mesić

Uporabnost sistema GYRO pri daktiloskopski identifikaciji

Matej Trapečar

SEKCIJA: POLICIJSKA DEJAVNOST IN INTEGRITETA

Upravljanje s konflikti v slovenski policiji

Simona Meglič in Simon Slokan

Primarni ukrepi na psihosocialnem področju dela Sindikata policistov Slovenije

Adil Huselja in Jelka Smrekar

Usposabljanje krepitve integritete v slovenski policiji – integracija projekta v evropskem aspektu in državah jugo-vzhodne Evrope

Robert Šumi in Simon Slokan

Starostniki in njihova udeležba v cestnem prometu

Elvis Alojzij Herbaj

SEKCIJA: IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

Elektronski nadzor zapornikov – primerjalna študija

Gorazd Meško in Ana Triller

Spremljanje zaprtih oseb izven zavoda za prestajanje kazenskih sankcij

Tomaž Čas in Aleš Repovž

Kaznovanje žensk v Sloveniji

Darja Tadič

SEKCIJA: VARNOST V ORGANIZACIJAH IN SKUPNOSTIH

Varovanje zasebnosti na delovnem mestu

Branko Lobnikar in Staš Golmajer

Vpliv percepcije varnosti na ciljni destinaciji na odločitev za potovanje

Janja Štampfer in Branko Lobnikar

Zlorabe notranjih mehanizmov nadzora v javnih zavodih

Dora Najrajter

SEKCIJA: ZASEBNA VARNOST IN ZASEBNO VAROVANJE

Stališča zasebnega varnostnega osebja do nosilcev javne varnosti

Mirko Vavpotič in Tomaž Čas

Analiza notranjih usposabljanj KCIVO v letu 2013

Tomaž Čas in Mojca Rep

Identifikacija in razvoj kompetenc zaposlenih na področju reševanja zavarovalnih primerov za izboljšanje uspešnosti procesa obvladovanja zavarovalniških goljufij pri avtomobilskem zavarovanju

Nuša Anna Hrustek in Tomaž Čas

SEKCIJA: INFORMACIJSKA VARNOST

Modeliranje informacijskih napadov kot izobraževalni pripomoček na podiplomskih študijskih programih

Blaž Ivanc

Elementi učinkovitega nadzora in obvladovanja informacijskih groženj

Kaja Prisljan in Igor Bernik

Daljinski nadzor i pretraga računala kao posebna dokazna radnja

Dražen Škrtić

Profiliranje storilcev kibernetске kriminalitete: primer hekerjev

Miha Blažič

SEKCIJA: VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Občinski varnostni menedžer – Evropski raziskovalni projekt URBIS

Gorazd Meško, Andrej Sotlar in Bernarda Tominc

Pooblastila policistov in občinskih redarjev – izvedba v praksi, medsebojno sodelovanje in vloga občin pri zagotavljanju varnosti

Iztok Rakar, Bojan Tičar in Monika Leben

Zagotavljanje varnosti na javnih prireditvah v Mestni občini Ljubljana

Nika Capuder, Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Rok Konečnik, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Katja Eman in Gorazd Meško

Vloga mestnega redarstva pri preprečevanju premoženjske kriminalitete v Mestni občini Ljubljana

Nina Gašparut, Danijela Kolar, Maruša Lipušček, Saša Petrovič, Sara Železnik, Katja Eman in Gorazd Meško

FORUM KRITIČNO VARSTVOSLOVJE

NADZOROVANJE IN KAZNOVANJE – ROJSTVO ZAPORA (40 let Foucaultove genealogije modernega nadzorovanja in kaznovanja)

»Nova punitivnost«: pogled skozi Foucaultovo zijalo

Benjamin Flander

Delo in disciplina - v modernem in postmodernem kapitalizmu

Zoran Kanduč

Kako in zakaj brati »Nadzorovanje in kaznovanje«

Miran Mitar

PLENARNA SEKCIJA

Ali je potrebna reforma zaporskega sistema?

Dušan Valentinčič

Namen prispevka

Predstaviti aktualno problematiko zaporskega sistema, reševanje sistemskih težav in odgovoriti na vprašanje, ali je potrebna reforma.

Metode

Opis problematike, statistični podatki, mednarodne primerjave.

Ugotovitve Reforma zaporskega sistema ni potrebna in ne bo rešila ključnih težav. Kako reševati prenapolnjenost zaporov, kako zagotoviti potrebne prostorske, kadrovske in finančne vire za nemoteno delovanje zaporskega sistema, so vprašanja, ki so aktualna že dobro desetletje. Gre za sistemska vprašanja, ki presegajo pristojnosti Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) in se jih lahko uspešno rešuje le s podporo ministrstva, pristojnega za pravosodje oz. vlade. Ta je bila enkrat bolj, drugič manj naklonjena reševanju omenjene problematike. Od leta 2012 dalje se težave hitro stopnjujejo, saj se na eni strani srečujemo z naraščanjem števila zaprtih oseb, po drugi strani pa mora URSIKS zaradi varčevalnih ukrepov vlade prisilno zmanjševati že tako premajhno število zaposlenih, obenem pa ima na razpolago tudi vse manj proračunskih sredstev. Zaposleni v zaporskem sistemu opozarjamo, da se s tem znižuje nivo varnosti, zmanjšujejo se možnosti za kvalitetno strokovno delo, kar vse povečuje varnostno tveganje. Nekateri vidijo rešitev v koreniti reformi zaporskega sistema in poudarjajo, da so stroški previsoki. Ob tem omenjajo možnost delne privatizacije, obveznega plačevanja stroškov zapora s strani obsojencev, nujnost spremembe organiziranosti in sprejema povsem novega zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za avtorjev pogled na aktualno problematiko, prispevek pa je namenjen vsem, ki jih zanima stanje in nadaljnji razvoj zaporskega sistema v Sloveniji.

Ključne besede: zaporski sistem, Slovenija, reforma, Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Ustreznost nadzornih orodij za zagotavljanje učinkovitosti odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj

Tatjana Bobnar in Marjan Fank

Namen prispevka

Osnovno poslanstvo policije je zagotavljanje varnosti. Naloga policije v pravni državi nikakor ni samovoljna učinkovitost, pač pa varstvo posameznika in skupnosti ob spoštovanju zakonov in legitimnih družbenih ciljev. Vladavina prava zahteva, da ni nikogar nad pravom. Zato obstajajo nadzorni mehanizmi v obliki sodnega, parlamentarnega, zunanjega in notranjega nadzora tudi v policiji.

Metode

Opisna, normativna, statistična.

Ugotovitve

Pojem krepitve nadzora represivnih organov je pogosto povezan s pojmom uporabe in izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov. Pojavne oblike kriminalitete se neprestano spreminjajo, zato je seveda potrebno prilagajati tudi preiskovalne metode. Dinamika potrebnih sprememb pa pogosto ne sledi razvoju pojavnih oblik kriminalitete, obsega in družbene nevarnosti posameznega področja kriminalitete.

V Sloveniji se nabor ukrepov in pooblastil že daljše časovno obdobje ni povečeval. V zadnjem obdobju, ko na področju kriminalitete zaznavamo negativne trende, se je število prikritih preiskovalnih ukrepov celo konstantno zmanjševalo, kljub temu, da postaja preiskovanje najhujših oblik kriminalitete vse zahtevnejše. K padanju števila ukrepov policije gotovo prispeva neustrezna zakonodaja, katera ne omogoča, da bi se ti ukrepi prilagodili novim pojavnim oblikam in s tem nesmotrnost izvajanja pooblastil, saj preiskovalci z njimi težko dosežejo pričakovane rezultate preiskav.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ker pri nas ni opravljenih verodostojnih raziskav, ne moremo zanesljivo sklepati o tem, katere zasliševalske tehnike se dejansko uporabljajo v praksi.

Praktična uporabnost

Prispevek predstavlja izhodišče za ocenjevanje ustreznosti nadzornih mehanizmov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve so utemeljene na dejanskem stanju nadzornih mehanizmov in stopnji varnosti.

Ključne besede: nadzor, kazniva dejanja, prikriti preiskovalni ukrepi

SEKCIJA

VARNOST V SODOBNI DRUŽBI

Inkluzivna družba – nova varnostna paradgma

Bećir Kečanović

Namen prispevka

Opozoriti na nezmožnost tradicionalnih načinov odzivanja na sodobne varnostne izzive in spodbuditi k razvoju nove varnostne paradigme v okviru inkluzivne družbe, pri čemer namesto blodnega kroga represije v ospredje stopa premagovanje revščine, neenakosti in socialnega izključevanja.

Metode

Temelji na spoznanju potrebe po iskanju novega načina preživetja, na katerem so Združeni narodi na svetovnem vrhu leta 1995 v Kopenhagenu sklenili, da je prihodnost v vsestranskem in interdisciplinarnem pristopu inkluzivne družbe - *družbe za vse*.

Ugotovitve

Danes je vključujoča družba nosilna razvojna misel pri premagovanju pereče krize in njenih posledic. S tem namenom so vrednote in dejavniki, od socialne inkluzije do inkluzivne gospodarske rasti na več mestih zajeti v Strategiji Evropa 2020.

Praktična uporabnost

V okvirnem programu za raziskave in inovacije EU - Horizon 2020 je inkluzivna družba ena od temeljnih predpostavk razvoja Evrope v spreminjajočem se svetu, kar je priložnost, ki jo domače raziskovalno omrežje ne bi smelo spregledati.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V Sloveniji se s proučevanjem in razvojem vključujoče družbe - z izjemo nekaterih znanstvenikov in raziskovalcev, ki sodelujejo pri razvoju aplikacij *vključujoče družbe* na področju izobraževanja in invalidske politike - praktično malokdo resneje ukvarja. Do pred kratkim so bile raziskave in razvoj varnostnih aplikacij v povezavi s paradigmo inkluzivne družbe redke tudi na svetovni ravni. Zdaj se to razmerje skokovito povečuje.

Ključne besede: inkluzivna družba, inkluzivna varnost, socialna reintegracija in inkluzija

Zaupanje javnosti v policijo in vojsko v Sloveniji

Maja Garb

Namen prispevka

Prispevek predstavi koncept zaupanja v institucije, ključne empirične podatke o zaupanju v policijo in vojsko v slovenski družbi ter razpravo o problematiki zaupanja v obe instituciji. Namenjen je poglobitvi razprave o zaupanju javnosti v politične in druge institucije ter še posebej o zaupanju v dve instituciji reda. Razprava se konceptualno povezuje z vprašanji demokracije, legitimnosti in politične kulture.

Metode

V prispevku so uporabljeni empirični podatki iz zbirk podatkov mednarodnih in domačih javnomnenjskih raziskav, kot so Eurobarometer, World Values Survey, Slovensko javno mnenje, Politbarometer ipd., ter podatki iz empirične raziskave o razlogih zaupanja in nezaupanja v Slovensko vojsko, ki je bila izvedena na vzorcu študentov konec 2013.

Ugotovitve

Podatki kažejo, da je vojska v večini držav ena najbolj zaupanja vrednih institucij, podobno je v Sloveniji. Policija po zaupanju javnosti praviloma nekoliko zaostaja za vojsko, vendar vseeno sodi med institucije z relativno visokim zaupanjem. Kratka raziskava o razlogih zaupanja in nezaupanja v Slovensko vojsko kaže, da je eden pomembnih pojasnjevalnih dejavnikov zaupanja aktivnost oziroma dobro delo institucije.

Omejitve/uporabnost raziskave

Vse omenjene raziskave je smiselno stalno ponavljati, raziskavo o razlogih zaupanja v institucije pa bi bilo smiselno izvesti na vzorcu celotne populacije.

Praktična uporabnost

Raziskovanje javnega mnenja se pogosto uporablja kot podlaga za presojanje legitimnosti neke institucije, še posebej so zato za rezultate o zaupanju javnosti zainteresirane institucije same.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V akademski skupnosti so tovrstni podatki zanimivi za vse, ki se ukvarjajo s proučevanjem delovanja družb na splošno ter določenih družbenih institucij (presoja demokratičnosti, legitimnosti, delovanja ipd.).

Ključne besede: zaupanje javnosti, Slovenska vojska, Policija, javno mnenje

Implementacija instituta sosedskih straž v slovenski sistem

Monika Klemenčič in Martina Stipič

Namen prispevka

Namen prispevka je prikaz stopnje vključenosti prebivalcev v policijsko delo v skupnosti, predvsem z vidika sosedskih straž. Poseben poudarek je na analizi tujih praks in možnosti implementacije v slovenski sistem.

Metode

Članek temelji na pregledu in analizi domače in tuje literature ter na pregledu tujih praks, ki jih je zbrala Evropska mreža za preprečevanje kriminalitete.

Ugotovitve

Policijsko delo v skupnosti ima v Sloveniji dolgo zgodovino in se do neke mere tudi uspešno izvaja. Z novo zakonodajo je še bolj poudarjeno sodelovanje policije s skupnostjo, ki pa se še ne izvaja v zadostni meri. Sosedske straže v Sloveniji niso ustanovljene, v tujini pa ta oblika sodelovanja obstaja in je različno urejena. Na podlagi analize tujih praks ocenjujemo, da bi bilo tudi v Sloveniji mogoče implementirati institut sosedskih straž, in sicer bi sistem temeljil na prostovoljstvu občanov ali sodobnih informacijskih tehnologijah.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek predstavlja možnosti vpeljave instituta sosedskih straž ter kasnejše nadgradnje v Republiki Sloveniji.

Praktična uporabnost

Dosedanje preučevanje policijskega dela v skupnosti se je problema sosedskih straž lotevalo le posredno. To je tudi razlog za proučevanje tega področja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek predstavlja prvi korak k raziskovanju področja sosedskih straž in je namenjen vsem, ki se s policijsko dejavnostjo ukvarjajo s teoretičnega in/ali praktičnega vidika.

Ključne besede: sosedske straže, policijsko delo v skupnosti, policijska dejavnost, zakonodaja, tuje prakse, prostovoljstvo občanov

Raziskovalna praksa v varstvoslovju: kako izračunati in razlagati faktorje?

Matevž Bren, Jerneja Šifrer

Namen prispevka

Za zmanjšanje števila v analizo vključenih spremenljivk raziskovalec s pomočjo eksploratorne faktorske analize (FA) opazovane, tj. merjene spremenljivke, združi v manjše število faktorjev, tj. latentnih spremenljivk. Običajno v raziskovalnem načrtu tudi zapiše vsebinske sklope merjenih spremenljivk, ki se bodo pričakovano združile v posamezen faktor in na ta način določi razsežnosti opazovanega pojava. Tako so tudi faktorji raziskovalcu del realnega sveta in jih kot take želi razlagati.

Metode

Programska orodja za statistično analizo podatkov (SPSS, SAS ...) ponujajo različne metode izračuna faktorjev (regresijska metoda, Bartlett ...). S primeri iz varstvoslovne raziskovalne prakse bomo te načine izračunavanja faktorjev primerjali s preprosto vsoto oz. povprečjem faktorju pripadajočih merjenih spremenljivk, saj zadnja omogoča merjenje faktorjev na lestvici, ki je enaka, kot so merjene spremenljivke, in s tem vsebinsko razlago. Z nadaljnimi analizami, npr. regresijsko analizo, pa bomo preverili robustnost metode glede na različne načine izračunavanja faktorjev.

Ugotovitve

Pričakujemo visoko povezanost med faktorji, izračunanimi po eni ali drugi metodi združevanja merjenih spremenljivk. Prav tako pričakujemo, da se rezultati nadaljnjih analiz (npr. večkratne regresije) ne bodo bistveno razlikovali glede na vključene faktorje, izračunane z različnimi postopki združevanja merjenih spremenljivk.

Praktična uporabnost:

Napotki raziskovalcem v varstvoslovju za njihovo raziskovalno prakso in ustrezno razlaganje ter vrednotenje rezultatov FA.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotavljanje robustnosti postopkov računanja faktorjev v eksploratorni FA.

Ključne besede: faktorska analiza, metode izračunavanja faktorjev

SEKCIJA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

Odnosi med pravosodnimi policisti in zaporniki

Polona Pavlič in Gorazd Meško

Namen prispevka

Odnosi med pravosodnimi policisti in zaporniki so eden izmed ključnih dejavnikov uspešne resocializacije zapornikov in ustrežnejše socialne klime v zaporih. Vlogi pravosodnega policista v odnosih in v življenju znotraj zapora se namenja premalo pozornosti. Omenjeni odnosi ter delo in vloga pravosodnih policistov v zavodih za prestajanje kazni zapora so velikega pomena za izvrševanje kazenskih sankcij.

Metode

Predstavljene ugotovitve temeljijo na pregledu številne tuje in domače strokovne literature.

Ugotovitve

Strokovnjaki odnosu pripisujejo velik pomen za humano življenje v zaporu, uspešno resocializacijo, psihično stanje zapornika ter za olajšanje dela pravosodnemu policistu. Zavedajo se pomembnosti ter odgovornosti pravosodnega policista. Večkrat je poudarjeno, da vodstvo ne opazi njihovih sposobnosti in niso nagrajeni, kar jim zbija samozavest ter voljo za učinkovitejše opravljanje dela. Obremenitev za vodstvo in pravosodne policiste predstavlja pomanjkanje finančnih sredstev.

Praktična uporabnost

'Opozorilo' pristojnim, da morajo zavodom namenjati več sredstev, saj ga potrebujejo za zaposlitev pravosodnih policistov in drugih strokovnjakov za delo z obsojenci. Več sredstev bi bilo treba nameniti tudi ustreznemu izboru kadra z ustrežno izobrazbo, usposabljanju za delo v zaporu ter izpopolnjevalnemu usposabljanju. Potrebna bi bila tudi supervizija nad delom pravosodnih policistov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Z prispevkom se poudari pomembnost odnosov ter vloga pravosodnega policista v zaporu. Predstavljenega se morajo zavedati vodilni v zavodih, ki zaposlujejo pravosodne policiste in naj bi pripomogli k njihovem dobrem psihofizičnem stanju in usposobljenosti. Vsega bi se morali zavedati tudi pristojni na ministrstvu, ki odločajo o količini namenjenega denarja zaporom.

Ključne besede: pravosodni policist, zapornik, medosebni odnosi, vloga pravosodnega policista

Vključevanje pravosodnih policistov v skupinske oblike dela z obsojenci

Rok Salobir in Gorazd Meško

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti zapor kot institucijo za prestajanje zaporne kazni in vlogo pravosodnih policistov in obsojencev. Namen prispevka je predvsem predstaviti odnose, sodelovanje in vključevanje obsojencev v skupinske oblike dela in kako pri tem sodelujejo pravosodni policisti.

Metode

V prispevku bo z uporabo primarnih in sekundarnih virov predstavljena vloga pravosodnega policista in vloga obsojenca. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Celje smo izvedli raziskavo, s katero smo ugotavljali, kako na skupinske oblike dela z obsojenci gledajo obsojenci in pravosodni policisti.

Ugotovitve

aziskava je pokazala dve perspektivi pogledov, tako pravosodnih policistov na obsojence, kot tudi obratno. Raziskava pokaže vključevanje v skupinske oblike dela, voljo do sodelovanja, kako udeleženci raziskave sploh razumejo princip skupinskega dela...

Omejitve/uporabnost raziskave

Priložnostni vzorec obsojencev in pravosodnih policistev v zavodu za prestajanje zaporne kazni Celje.

Praktična uporabnost

Rezultati so pokazali realno sliko, kako obsojenci vidijo pravosodne policiste in obratno, ter kako je sploh kdo pripravljen sodelovati.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Z izvedbo raziskave se je pokazala realna slika dveh udeležencev t.i. skupinske oblike dela, njihovi pogledi drug na drugega, pogled na takšen način prestajanja kazni in takšen način opravljanja poklicne dolžnosti. Ugotovili smo, kako učinkovito je to vključevanje, kako je sprejeto s strani pravosodnih policistov in s strani obsojencev, kdo je pripravljen bolj sodelovati ter komu se zdi takšen način prestajanja kazni učinkovit, komu pa predstavlja zgolj potratu časa.

Ključne besede: skupinsko delo, sodelovanje, zavod za prestajanje kazni zapora Celje, obsojenci, penološki delavci

Delo pravosodnih policistov in njihova legitimnost v zavodu za prestajanje kazni zapora

Vanja Hojs

Namen prispevka

V prispevku nas je zanimala predvsem dejavnost pravosodnih policistov na delovnem mestu. Torej, kakšen je njihov vsakdan ter ali stres, ki jih spremlja na delovnem mestu zaradi nadzora, nasilja ter dolžnosti spoštovati zakone ter navodila, vpliva na njihovo privatno življenje. S tem smo izvedeli, ali so sami s svojim delom, sodelavci, vodstvom ter nasploh s poklicom, zadovoljni. Spoznali smo prisilna sredstva, katera so včasih nujna za obvladovanje zapornikov.

Metode

Prispevek je sestavljen iz teoretičnega dela, za katerega sem uporabila različne slovenske in tuje vire. Del prispevka pa sestavlja empirični del, v katerem spoznamo ugotovitve ankete, katero so mi izpolnjevali pravosodni policisti v zavodih za prestajanje kazni zapora po Sloveniji (Ljubljana, Maribor, Celje).

Ugotovitve

Ugotovili smo, da pravosodni policisti v povprečju niso zadovoljni na delovnem mestu, prav zaradi stresa, ki je vsakodnevno prisoten ter zaradi nadzora vodstva, saj morajo vsako uporabljeno prisilno sredstvo zagovarjati ter ravnati premišljeno in strokovno, da ravnajo v skladu z zakoni.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na območje Ljubljana, Maribor, Celje, kjer je bilo anketiranje izvedeno.

Praktična uporabnost

Prispevek je praktično uporaben za spoznanje ter boljše razumevanje dela pravosodnih policistov, prav tako je pomembno, da se zavedamo, da kljub njihovem nezadovoljstvu pri delu in nevarnosti, ki jih spremlja, njihovo delo je pomembno za pravilno delovanje zavodov za prestajanje kazni zapora.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je izviren, saj še takšne raziskave v Sloveniji v teh zavodih ni bilo. Podobna anketa je bila opravljena za policijsko delo, zato se mi zdi smiselno, da spoznamo še delo pravosodnih policistov.

Ključne besede: pravosodni policisti, legitimnost, zadovoljstvo

Družbeno vzdušje v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana

Maša Vidrih in Gorazd Meško

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti stanje družbenega vzdušja v ZPKZ Ljubljana. Ugotoviti želimo ali se je družbeno vzdušje v primerjavi s preteklimi leti izboljšalo ali poslabšalo, pri čemer nam bodo v pomoč predhodne raziskave na tem področju. Namen in cilj prispevka je ugotoviti kaj bi bilo v prihodnje potrebno storiti, da bi se družbeno vzdušje v zavodu izboljšalo, tako s strani zaposlenih kot tudi obsojenih.

Metode

Prispevek je nastal na podlagi ugotovitev iz različnih strokovnih virov, predhodnih raziskav merjenja družbenega vzdušja (raziskave izvedene leta 1980, 1985, 1995, 2000, 2005 in leta 2010 so pokazale, da je v vseh letih najslabše izmerjeno vzdušje prav v ZPKZ Ljubljana) in na podlagi vprašalnikov in izvedbi opravljenih intervjujev z zaposlenimi in obsojenimi v ZPKZ Ljubljana.

Ugotovitve

Ugotovitve prikazujejo razlike v rezultatih posameznih merjenj socialne klime v Zavodu za prestajanje kazni zapora v Ljubljani. Razgovori z zaposlenimi pa prikazujejo možne rešitve za izboljšavo stanja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na ZPKZ Ljubljana, kjer smo med zaposlene razdelili vprašalnike, ki so jih izpolnili, z obsojenci pa opravili intervjuje.

Praktična uporabnost

Odgovori na vprašalnike in intervjuje bodo morda v pomoč zaposlenim pri načrtovanju morebitnih sprememb in izboljševanju družbenega vzdušja v Zavodu.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Menimo, da je prispevek pomemben predvsem zato, ker je od zadnjega merjenja družbenega vzdušja v ZPKZ Ljubljana preteklo že kar nekaj let. Ugotovitve raziskave so namenjene predvsem zaposlenim v Zavodu, da bi dobili vpogled v obsojenčevo osebno doživljanje Zavoda in kot smo že omenili, da bi jim bile ugotovitve v pomoč pri načrtovanju morebitnih sprememb in izboljševanju družbenega vzdušja v Zavodu.

Ključne besede: družbeno vzdušje, zavod za prestajanje kazni zapora, obsojenci

SEKCIJA VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Evropske dobre prakse upravljanja varnosti v mestih

Gorazd Meško, Andrej Sotlar in Bernarda Tominc

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti izsledke analize dobrih praks upravljanja varnosti v mestnih okoljih. Analiza je bila opravljena v okviru evropskega raziskovalnega projekta URBIS, ki ga financira Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo Evropske komisije (<http://www.urbisproject.eu>).

Metode

Primeri dobrih praks ponazarjajo sedem ciljnih težav, katere se v praksi rešujejo s štirimi različnimi vrstami odzivov oziroma pristopi.

Ugotovitve

Policijska dejavnost kot ključni element zagotavljanja notranje varnosti in spremembe bistveno določajo razvoj zagotavljanja varnosti v urbanih sredinah. Kakorkoli, cilj multiagencijskih pristopov je zmanjšanje policijskih pristopov. V to se vpleta tudi vse bolj kompleksna paleta javnih, zasebnih in občinskih organov. Raziskava ugotavlja, da so stabilne in dolgotrajne neformalne mreže redkost. Na splošno je sodelovanje v projektih odvisno od interesa, agencij in organizacij. Z multiagencijskim pristopom je mogoče storiti več predvsem na področju socialne in restoritativne pravičnosti.

Omejitve/uporabnost raziskave

Pregled dobrih praks je skladno z zgoraj navedeno metodo narejen v Italiji, Veliki Britaniji, Turčiji in Sloveniji. Temu so dodane dobre prakse drugih evropskih držav.

Praktična uporabnost

Prepoznane morajo biti potrebe lokalnih subjektov, reševanje problemov pa narejeno po meri. To kaže na potrebe po upravljanju varnosti in posledično po specifičnih znanjih, pristopih, raziskavah in metodah ter, zaradi specifičnosti urbanih območij, sposobnostih in znanjih. Nabor najboljših praks omogoča izbiro in prilagajanje lokalnim potrebam.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve raziskave so namenjene ljudem in skupinam, ki se v urbanih okoljih ukvarjajo s problematiko zagotavljanja varnosti.

Ključne besede: URBIS, raziskava, dobre prakse upravljanja varnosti v mestu

Primerjalna analiza geografske porazdelitve premoženjske kriminalitete v Ljubljani za leti 2001 in 2011

Zala Žvab

Namen prispevka

V prispevku predstavljamo rezultate primerjave geografske analize premoženjske kriminalitete iz leta 2001 v Ljubljani (Meško, Dobovšek in Bohinc, 2003), s podatki iz leta 2011, z namenom identificirati spremembe oziroma »preselitve« premoženjske kriminalitete znotraj območja PU Ljubljana.

Metode

Uporabili smo uradno statistiko premoženjskih kaznivih dejanj za leto 2011 in enako območje PU Ljubljana (Bežigrad, Center, Moste, Šiška in Vič) kot v analizi iz leta 2001. Kazniva dejanja tatvina, velika tatvina, rop, roparska tatvina in odvzem motornega vozila so bila s pomočjo programskega orodja ArcGIS analizirana in predstavljena na zemljevidu Ljubljane.

Ugotovitve

V desetih letih je prišlo do zmanjšanja števila kaznivih dejanj na območju policijske postaje Center, na ostalih območjih pa je bil opažen porast dejanj (morebitna selitev kriminalitete). Hkrati so primeri velike tatvine skorajda enakomerno geografsko razporejeni na območju PU Ljubljana.

Omejitve/uporabnost raziskave

Glavna omejitev predstavlja vprašljivost konkretnih vzrokov za preselitev kriminalitete zunaj območja Center. Uporabili smo uradne statistične podatke, ki so dokazano pomanjkljivejši, zato predlagamo dopolnitev rezultatov z rezultati viktimizacijskih študij.

Praktična uporabnost

Rezultati analize in identificirana območja koncentracije premoženjske kriminalitete v Ljubljani lahko pripomorejo pri osredotočenem in uspešnejšem načrtovanju preventivnih aktivnosti policije.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je zaradi svoje vsebine namenjen predvsem policistom in preiskovalcem premoženjske kriminalitete ter oblikovalcem slovenske kriminalitetne politike, hkrati pa lahko služi kot konkreten primer uporabe ArcGIS-a v praksi študentom Fakultete za varnostne vede ter ostali zainteresirani javnosti.

Ključne besede: premoženjska kriminaliteta, Ljubljana, ArcGIS, kartiranje kriminalitete

Reševanje varnostne problematike na območju parka Tivoli v Ljubljani

Nika Oražem, Katja Premerl, Maša Kališek, Andreja Židan, Gorazd Meško in Katja Eman

Namen in cilj prispevka

Na območju mestnega parka Tivoli v Ljubljani se pojavljajo številni varnostni problemi, saj gre za območje, kjer se srečuje veliko ljudi z različnimi interesi. Namen prispevka je analizirati varnostno problematiko - identificirati izstopajoče dejavnike ogrožanja varnosti na območju parka Tivoli ter na podlagi le-teh oblikovati ukrepe za njihovo zmanjšanje in/ali odpravo.

Metode

Analizo smo opravili s pomočjo S.A.R.A. modela ter z analiziranjem javno dostopnih virov na spletu. Pri raziskavi smo sodelovali z Mestnim redarstvom občine Ljubljana.

Ugotovitve

Analiza dogajanja na območju parka je pokazala, da se tam nahajajo številni športni objekti. Zaradi njihove uporabnosti je poudarek na varnosti posebej pomemben, saj gre med drugim za številne športne rivalne med posameznimi klubi. V parku potekajo številne prireditve, ki se jih udeležujejo predvsem mladi, zato je tam mogoče zaznati vandalizem in pijančevanje na javnih mestih. Iz parka potekajo številne sprehajalne in rekreacijske poti na Rožnik, ki so slabo razsvetljene in tako povečujejo možnost za kriminaliteto. Kljub opozorilnim tablam, da morajo biti psi na vrvi, se nekateri tega ne držijo, zaradi česar prihaja do ugrizov in onesnaževanja z iztrebki.

Izvirnost prispevka in uporabnost rezultatov

Na območju parka Tivoli še ni bila izvedena takšna celostna analiza varnostnih problemov. Pomembno je tesno sodelovanje z Mestnim redarstvom, s katerim smo identificirali možne rešitve. Z rezultati raziskave lahko svoje delo izboljšajo tako predstavniki Mestnega redarstva kot Policije, koristijo pa lahko tudi prebivalcem bližnjega okoliša, s čimer se bo povečal občutek varnosti med njimi.

Ključne besede: park Tivoli, Ljubljana, Mestno redarstvo, varnostni problemi

Zagotavljanje varnosti na lokalni ravni – primer občine Šempeter-Vrtojba

Viktor Cvijanović

Namen prispevka

S prispevkom želimo predstaviti rešitve posameznim subjektom v občini Šempeter-Vrtojba za učinkovitejše zagotavljanje varnosti na podlagi problemov, ki jih kot take zaznavajo lokalni prebivalci.

Metode

Podatke smo pridobivali z metodo telefonskega in terenskega anketiranja na območju občine Šempeter-Vrtojba. Pogovarjali smo se s komandirjem policijske postaje, ki pokriva območje občine, ter vodjo medobčinske uprave, ki izvaja naloge občinskega redarstva. Analizirali smo strokovno in znanstveno literaturo, ki se nanaša na reševanje problemov in zagotavljanje varnosti na lokalni ravni.

Ugotovitve

Anketiranci (N=150) so izrazili visoko zadovoljstvo z bivanjem v občini. 5% anketiranih pozna vodjo policijskega okoliša, 11% ga imensko pozna le kot policista, ne vedo pa za njegovo vlogo, kar kaže, da smo še daleč od filozofije in strategije policijskega dela v skupnosti. Potrebno bo okrepiti vlogo vodje policijskega okoliša, razmišljati kaže tudi v smeri v skupnost usmerjenega dela občinskega redarstva.

Praktična uporabnost

Rešitve lahko uporabimo pri zagotavljanju varnosti, dvigu kakovosti varnega življenja občanov tudi v drugih občinah s podobno problematiko in oblikovanju (posodobitvi) občinskega programa varnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek daje celosten vpogled v lokalno problematiko, ki jo zaznavajo občani in konkretne rešitve za najpogostejše identificirane probleme. Spoznanja v prispevku naj bodo v pomoč enotam policijske uprave Nova Gorica, vodji policijskega okoliša za Šempeter in Vrtojbo, medobčinskemu redarstvu, občini Šempeter-Vrtojba pri načrtovanju in izvajanju njihovih dejavnosti ter strategij in vsem njihovim predstavnikom, ki lahko kakorkoli pripomorejo k večji varnosti občanov.

Ključne besede: lokalna varnost, reševanje problemov, policijsko delo v skupnosti

SEKCIJA
PREPREČEVANJE SIVE
EKONOMIJE IN KORUPCIJE V
SLOVENIJI

Preprečevanje neformalne ekonomije

Bojan Dobovšek

Namen prispevka

Namen prispevka je analizirati sivo ekonomijo, kot pojav, ki ga najdemo v vseh državah, gospodarstvih in političnih sistemih po svetu. Četudi ni enotne definicije, je jasno, da prihodki neformalne ekonomije izhajajo iz zakonitih in nezakonitih aktivnosti, pri tem pa se storilci skušajo izogniti plačilu davka.

Metode

Skozi analizo strokovne literature in intervjuje opravljene s slovenskimi strokovnjaki s področja ekonomije, prava ter preiskovanja in odkrivanja, skušamo v članku analizirati problematiko pojava.

Ugotovitve

Preučevana tematika je kompleksna, zato predstavlja preiskovalcem nov izziv. Na oblike neformalne ekonomije je dodatno vplivala tranzicija in zaradi nje nastale reforme državnih institucij, kar je posledično pripeljalo tudi do novih oblik kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete. Med novimi oblikami je potrebno omeniti sistemske utaje DDV-ja, izvršene s pomočjo davčnih vrtiljakov. Država se sicer zaveda pomena zmanjševanja obsega neformalne ekonomije, vendar bo potrebno še veliko aktivnosti, da bi bil obseg nižji kot je.

Omejitve/uporabnost raziskave

Pojav neformalne ekonomije v Sloveniji je težko odkrivati, zato je bilo zapleteno najti primerne kompetentne sogovornike, ki bi poznali obravnavano problematiko. V prispevku analiziramo preventivne mehanizme, med njimi pa so izpostavljene pristojnosti policije pri zmanjševanju vseh oblik neformalne ekonomije.

Praktična uporabnost

Uporabnost je v predstavitvi različnih definicij, ki opredeljujejo pojem, saj je tematika nova in neraziskana. Članek vsebuje osnove za nadaljno raziskovanje obravnavane problematike.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Slovenska strokovna literatura s področja neformalne ekonomije je dokaj redka. Članek prinaša vpogled v problematiko ter informacije in dilemo o tem kako problematiko preiskovati in jo preprečevati.

Ključne besede: neformalna ekonomija, siva ekonomija, gospodarska kriminaliteta

Problematika načrtov integritete v Sloveniji

Jasna Fedran

Namen prispevka

Evropska komisija je pred nedavnim objavila oceno, da jo korupcija stane preko 120 milijard evrov letno in priznala, da je sedanja finančna kriza tudi posledica ne-obvladovanja korupcijskih tveganj. Z letom 2012 tako postaja omejevanje korupcije prvič tudi ena od prioritet EU. Glede na navedeno ter ugotovljeno dejstvo, da uporaba represivnih ukrepov proti korupciji vodi k odstranjevanju le nekaterih posledic tega pojava, ne pa tudi k odpravi vzrokov, je namen tega prispevka izpostaviti pomen kriminalne prevencije, eden od glavnih ciljev pa predstaviti preventivni ukrep v boju zoper korupcijo, tj. načrt integritete.

Metode

Prispevek temelji na metodah, značilnih za kvalitativno raziskovanje oziroma interpretativno paradigmo, zlasti na metodi preučevanja relevantnih in aktualnih primarnih in sekundarnih pisnih virov ter pravnih aktov in vsebinski analizi za pridobitev deskriptivnih podatkov.

Ugotovitve

Avtor ugotavlja, da je Slovenija tovrsten preventivni ukrep v luči krepite nacionalnega sistema integritete na normativni ravni sicer sprejela med prvimi državami v EU (in ga tudi že dopolnjuje), vendar za njegovo natančnejšo oceno glede dejanske učinkovitosti in uspešnosti (v praksi) v nadaljevanju predlaga izvedbo empirične raziskave o načrtih integritete v Sloveniji.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka izhaja iz ugotovitve, da je načrt integritete aktualen in nujen, a premalo raziskan in sprejemljiv preventivni ukrep. Prispevek je namenjen tuji in domači strokovni javnosti, tj. skoraj 2.000 zavezancem za načrt integritete in Komisiji za preprečevanje korupcije v Sloveniji in na splošno predstavlja protikorupcijski kašipot v smeri spodbujanja, krepite in varovanja integritete institucij (javnega sektorja).

Ključne besede: preprečevanje korupcije, preventivni ukrepi, nacionalni sistem integritete, načrt integritete, Slovenija

Nadzor nad premoženjskim stanjem, kot oblika preprečevanja korupcije – mednarodna praksa ter izzivi za Slovenijo

Jure Škrbec

Namen prispevka

Namen prispevka je prikazati razvojno pot norm o nadzoru nad premoženjskim stanjem funkcionarjev v Sloveniji, jo primerjati z mednarodnimi standardi in prakso ter se opredeliti tako do dodanih vrednosti in značilnosti, kot tudi do pomanjkljivosti tega instituta v Sloveniji.

Metode

Pri analizi bomo uporabili metodološke analize pregleda literature, predvsem zakonodaje ter prakso iz tega področja.

Ugotovitve

Ugotovitve kažejo, da se je institut nadzora nad premoženjskim stanjem zavezancev v Sloveniji uveljavil v letu 1992 in se nato s spremembami zakonodaje stopnjeval po strogosti, obsegu in sankcijah. Trenutne zakonodajne rešitve v Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije so iz vidika mednarodnih standardov in praks primerljive z večino držav in mednarodnimi priporočili. Veliki izzivi pa ostajajo predvsem: nezmožnost učinkovitega preverjanja premoženja funkcionarjev v tujini, zakonske omejitve pri preverjanju premoženja družinskih članov oziroma povezanih oseb; nezmožnost opravljanja osebnih razgovorov z osebami, ki niso uradne osebe, kadrovska problematika Komisije za preprečevanje korupcije in nepopolna računalniška podpora.

Praktična uporabnost

Rezultati prikazujejo mednarodno prakso in standarde omenjenega področja in opozarjajo na določene trenutne pomanjkljivosti slovenskega sistema nadzora nad premoženjskim stanjem.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Do sedaj še ni bilo opravljene podobne analize, ki bi s pomočjo primerjave z mednarodnimi standardi in izkušnjami izkazovala (ne)učinkovitost slovenskega sistema nadzora nad premoženjskim stanjem.

Ključne besede: premoženjsko stanje, zavezanci, nadzor, korupcija

Sistemska korupcija na področju voznikov in posledice v šolah vožnje

David Smolej

Namen prispevka

V prispevku bomo predstavili obstoječo zakonodajo na področju voznikov, ki ureja programe izobraževanja in usposabljanja za varno vožnjo in skupinskih delavnic kot del programa dodatnega usposabljanja za voznike začetnike v Republiki Sloveniji. Namen je ugotoviti, ali so vzroki za negativne posledice (več kaznivih dejanj) sprejetje neprimerne zakonodaje kot posledica sistemske korupcije, ali pa neizvajanje zakonodaje.

Metode

Za pripravo prispevka bo uporabljena metoda iskanja virov. Podatki bodo prikazani z opisno (deskriptivno) metodo, nekateri statistični podatki bodo prikazani tabelarično.

Ugotovitve

Ugotovili smo, da je bila sprememba zakonodaje na področju voznikov, ki ureja usposabljanje za varno vožnjo in voznike začetnike, sprejeta po zgledu nekaterih držav Evropske unije. V Zakonu o voznikih (2010) je opredeljen tudi strokovni nadzor nad izvajanjem zakonsko predpisanih programov, ki pa se v obdobju, ko je bilo zaznanih največ kaznivih dejanj sploh ni izvajal. Ugotovili smo problematičnost izvajanja praktičnega dela usposabljanja v tujini, saj za to obstajajo določene zakonske omejitve.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek je omejen na območje Republike Slovenije, kjer sta v veljavi Zakon o voznikih (2010) in Zakon o splošnem upravnem postopku (2006), na podlagi katerega so se vodili upravni postopki.

Praktična uporabnost

Prispevek je praktično uporaben za organe pregona, ki se ukvarjajo s preiskovanjem kaznivih dejanj na področju voznikov. Prav tako prispevek kaže svojo uporabnost za vodenje in odločanje pristojnih na področju voznikov, ki načrtujejo nadzore in pripravljajo spremembe zakonodaje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je prvi, ki obravnava problematiko v šolah vožnje. Pomembnost prispevka je predvsem v tem, da opozarja na nepravilnosti.

Ključne besede: sistemska korupcija, šola vožnje, mladi voznik, kazenska točka

SEKCIJA ALUMNI KLUBA FVV
TRŽNICA DIPLOMANTOV FVV
IN DELODAJALCEV

**Sekcija v okviru Alumni kluba FVV:
Tržnica diplomantov in delodajalcev**

Alumni klub FVV združuje diplomante vseh študijskih programov različnih generacij Fakultete za varnostne vede in njenih predhodnic. Ena izmed dejavnosti Alumni kluba je organizacija srečanj s potencialnimi delodajalci. Na letošnjih Dnevih varstvoslovja bo srečanje potekalo v obliki Tržnice, kjer bodo diplomanti FVV dobili priložnost za kratke predstavitve svojih zaključnih nalog ali sorodnih del potencialnim delodajalcem. Slednji bodo komentirali njihove predstavitve, z namenom razprave o kompetencah, veščinah in sposobnostih diplomantov FVV na eni strani in potrebah trga delovne sile na drugi strani.

SEKCIJA VARNOST V ORGANIZACIJAH IN SKUPNOSTIH

Vrste ogrožanj zdravstvenega osebja v psihiatričnih zavodih

Branko Lobnikar in Branko Gabrovec

Namen prispevka

Namen prispevka je ugotoviti, kakšnim oblikam in v kolikšni meri so zaposleni v zdravstveni negi v psihiatričnih zavodih izpostavljeni nasilnemu vedenju.

Metode

Raziskava je bila izvedena v prvi polovici 2013. V raziskavi so sodelovali 303 zaposleni iz desetih zdravstvenih zavodov. Podatke smo zbirali s pomočjo vprašalnika.

Ugotovitve

Rezultati raziskave kažejo na veliko izpostavljenost zaposlenih nasilju na delovnem mestu, predvsem s strani bolnikov. Z verbalnim nasiljem s strani bolnikov se v psihiatričnih zdravstvenih zavodih sreča kar 92,6 % vseh zaposlenih, v 40,9 % so izpraševanci poročali o verbalnem nasilju s strani svojcev ter v 13,8 % o verbalnem nasilju s strani nadrejenih. 24,6 % izpraševancev je poročalo o spolnem nasilju s strani bolnikov, kar 84,2 % izpraševancev pa je doživelo fizično nasilje s strani psihiatričnih bolnikov.

Omejitve raziskave

Razen tega, da v raziskavi niso sodelovali zaposleni v eni največjih psihiatričnih bolnišnic v Sloveniji drugih omejitev pri raziskavi in oblikovanju modela kandidat ne predpostavlja vidimo.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave imajo uporabno vrednost, saj predstavljajo pomemben vpogled v pojavnost nasilja v psihiatričnih ustanovah in jih je mogoče uporabiti za pripravo organizacijskega modela zagotavljanja varnosti in kakovosti pri obravnavi psihiatričnih bolnikov, z vidika tako zagotavljanja varnosti za zaposlene kot zagotavljanja minimalnih pogojev za uspešen tretmanski postopek.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za celovit in večdisciplinarni raziskovalni pristop proučevanja nasilja v psihiatričnih zavodih, ki omogoča natančen uvid v proučevano tematiko in pomembno razširja znanje na analiziranem področju.

Ključne besede: nasilje, psihiatrični zavodi, bolniki

Osebna zavzetost poklicnih gasilcev kot element zagotavljanja varnosti v skupnosti

David Smolej in Branko Lobnikar

Namen prispevka

Namen prispevka je ugotoviti kakšna je osebna zavzetost poklicnih gasilcev v Republiki Sloveniji. Ker poklicni gasilci sodelujejo pri večini interventnih in drugih dogodkov za varovanje ljudi in premoženja, je ključno vprašanje kolikšna je njihova stopnja osebne zavzetosti, ki pripomore k zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti.

Metode

Za pripravo teoretičnega dela prispevka bomo uporabili metodo analize tekstov. Empirični del prispevka bo nastal na podlagi kvantitativnega zbiranja podatkov s terensko študijo, tehnika pa bo anketni vprašalnik. Uporabili bomo univariatne in multivariatne statistične metode. Analize bomo naredili s pomočjo programa SPSS.

Ugotovitve

Z anketnim vprašalnikom »Q12«, ki ga že vrsto let za ugotavljanje osebne zavzetosti zaposlenih uporablja Gallup (2009) smo ugotovili, da je 49,16 % izprašanih gasilcev nezavzetih, 43,14 % zavzetih, 7,7 % pa je aktivno osebno nezavzetih. Rezultati kažejo na boljšo osebno zavzetost poklicnih gasilcev v primerjavi z zaposlenimi v nekaterih slovenskih podjetjih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na območje Republike Slovenije.

Praktična uporabnost

Prispevek bo praktično uporaben za načrtovanje dela poklicnih gasilcev v lokalnih skupnosti, in sicer s poudarkom na motivaciji gasilcev za katere je značilna nizka osebna zavzetost.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je izviren, saj še nihče ni opravil raziskave o osebni zavzetosti poklicnih gasilcev.

Ključne besede: osebna zavzetost, gasilci, varnost, lokalna skupnost

Kaj nam povedo slovenske raziskave in podatki policije o nasilju v družini?

Tinkara Pavšič Mrevlje

Namen prispevka

Namen prispevka je pregled obstoječih in dostopnih raziskav in pilotskih študij o nasilju v družini v Sloveniji in prikazati letne statistične podatke policije tega področja od uveljavitve novega Kazenskega zakonika (KZ -1).

Metode

Pregled literature in policijske statistike.

Ugotovitve

Metodološko ustreznih raziskav s področja nasilja v družini je v Sloveniji (pre)malo, pa vendar je iz njih moč oceniti prevalenco in značilnosti tega pojava pri nas. Policijski podatki so z omenjenimi raziskavami v glavnih značilnostih skladni.

Izvirnost in uporabnost prispevka

Prispevek daje pregled glavnih večjih raziskav s področja nasilja v družini pri nas v zadnjih letih. Prikazani pa so tudi nekateri pomembnejši izsledki manjših raziskav, ki lahko služijo kot pilotske študije. Podatki policije dajejo dodaten vpogled v nekatere druge natančnejše lastnosti nasilja v družini. Pregled dostopnih raziskav/statistik pa ne podaja le informacij iz obstoječih podatkov, temveč opozarja tudi na manjkajoče in raziskovalno podhranjena področja nasilja v družini.

Ključne besede: nasilje v družini, raziskovanje, Slovenija, policijska statistika

SEKCIJA KAZENSKO PRAVO

Nezakonita uporaba državne sile in dolžnost države, da učinkovito razišče domnevne nezakonite posege v človekove pravice

Miroslav Žaberl

Namen prispevka

Republika Slovenija je bila v zadnjih desetih letih v dveh primerih obsojena pred Evropskim sodiščem za človekove pravice zaradi nehumanega policijskega ravnanja in v obeh primerih ji je sodišče tudi očitalo, da v obravnavnih primerih ni poskrbela za neodvisno in učinkovito preiskavo domnevnega policijskega nasilja. Enako je zaključilo tudi slovensko Ustavno sodišče, ko je odločalo o policijskem ukrepanju v primeru smrti osumljenca pri izvedbi policijske aretacije. Kakšna naj bi bila neodvisna preiskava, ali smo v Republiki Sloveniji z ustanovitvijo posebne tožilske enote s tožilskimi policisti (pri)dobili ustrezen organ in kakšne so še možne rešitve obravnavane problematike je tematika navedenega prispevka.

Metode

Državam je z mednarodnimi dokumenti naložena negativna dolžnost, da se načeloma vzdržijo posegov v pravice do življenja in v pravico ne biti mučen. V tem oziru pa je prav tako pomembna pozitivna dolžnost države, da učinkovito varuje navedene temeljne pravice in da nepristransko razišče morebitne neutemeljene posege represivnih državnih organov v navedene pravice.

Z analizo in študijem treh primerov obravnavanih na najvišjih državnih sodnih in mednarodnih sodnih instancah ter za analizo organizacijskih in normativnih podlag za delovanje tožilske policije bo podana kritična analiza sedanje ureditve t.i. nepristranske preiskave.

Ugotovitve

Ustanovitev tožilske policije je dobra podlaga zahteve po nepristranski preiskavi, vendar so mogoče tudi boljše organizacijske in normativne rešitve, ki bodo predstavljene v prispevku.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je namenjen policijskim praktikom in teoretikom ter osebam, ki se ukvarjajo s področjem varovanja človekovih svoboščin in pravic v povezavi z izvrševanjem pooblastil organov s prisilnimi pooblastili.

Ključne besede: pravica do življenja, prepoved mučenja, učinkovita preiskava, tožilska policija

Razmerje med varnostjo in svobodo ter posegi v človekove pravice v kazenskoprnem pomenu

Jožef Kovač

Namen prispevka

Da se predstavijo posegi v človekove pravice v kazenskoprnem pomenu kot razmerje med varnostjo in svobodo

Metode

S predstavivijo področja. Članek je izdelan v obliki raziskovalnega dela, ki temelji na raziskovanju človekovih pravic in zagotavljanju varnosti državljanov na temelju ustavne ureditve in mednarodnih konvencij o človekovih pravicah. V ta namen je bila uporabljena deduktivna metoda.

Ugotovitve

Na področju varstva teh pravic je kazensko pravo tisto, ki najgloblje posega v osebno svobodo. Zato je lahko le skrajno sredstvo (ultima ratio) pravnega sistema. Zanje je značilen svojevrsten paradoks, in sicer, da človekove pravice in temeljen svoboščine varuje tako, da vanje posega, ko jih kot kolektivne pravice in concreto negira sz namenom, da jih in abstracto afirmira. Kazensko procesno pravo je tisto pravno področje, kjer je najbolj očitno, s kolikšno mero subtilnosti varuje država človekove pravice v tistih družbenih situacijah, v katerih je konflikt med njo in domnevnim storilcem kaznivega dejanja najbolj zaostren. Ustabilitev države kot skupka varnostnih instrumentov je pomenilo, da so se posamezniki odrekli nekaterim naravnim svoboščinam v zameno za višjo stopnjo varnosti. Razmerje med varnostjo in človekovimi svoboščinami je v bistvu razmerje med ogrožanjem varnosti posameznika in njegovo svobodo. Zgolj relativno varno okolje posamezniku omogoča uveljavljanje človekovih svoboščin. In ravno tu se kažejo možnosti za raziskovanje navedenega področja še naprej in bolj poglobljeno.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek je uporaben za strokovno in laično javnost in za nadaljnje raziskovanje.

Praktična uporabnost

Za seznanjanje strokovne in laične javnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Za predstavitev vidika med varnostjo in svobodo državljana.

Ključne besede: varnost, svoboda, človekove pravice, posegi v človekove pravice

Dokazi, ki so s posegi v komunikacijsko zasebnost pridobljeni v tujini, so (lahko) tudi dovoljeni

Janez Žirovnik

Namen prispevka

Avtor v prispevku ugotavlja, da se šele v zadnjem času oblikujejo jasnejša stališča glede uporabnosti dokazov, pridobljenih s poseganjem v človekove pravice do (tele)komunikacijske zasebnosti, ki jih za potrebe postopkov pred slovenskimi sodišči, pridobivajo tuje države. Organizirane kriminalne združbe so namreč že davno prestopile mejo, vendar ne le meje zakona ampak tudi nacionalne meje, njihova dejavnost pa je razvejana po Evropi in širše. Pogoje, ki jih morajo dokazi, pridobljeni s poseganjem v komunikacijsko zasebnost zadovoljiti, bo avtor predstavil v svojem prispevku.

Metode

Osnovno izhodišče prispevka predstavlja analiza normativne ureditve in sprejete sodna praksa na obravnavanem področju.

Ugotovitve

V tujini pridobljene dokaze je mogoče uporabiti ob upoštevanju suverenosti države, ki je pridobila dokaze v povezavi z domačo pravno ureditvijo. To pa pomeni, da mora biti pridobitev dokazov skladna z notranjim pravnim redom države izvora in sklada z varovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih zagotavljata naša ustava in mednarodni pravni akti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Avtor prispevka prihaja do zaključkov, da se v postopkih pridobivanja dokazov s posegi v komunikacijsko zasebnost posameznika, ki so pridobljeni v tujini, v zadnjem času ustaljuje praksa, na podlagi kater bodo lahko organi odkrivanja in pregona bolj suvereno vodili postopke proti (mednarodnim) kriminalnim združbam, kar bo privedlo do končne razsodbe pred sodišči.

Ključne besede: dokazni postopek, človekove pravice, komunikacijska zasebnost, nedovoljeni dokazi

SEKCIJA VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Reševanje problematike beračenja v centru Ljubljane

Laura Bizjan, Janja Denžič, Katja Oštir, Urška Vidmar, Katja Eman in Gorazd Meško

Namen prispevka

Namen prispevka je pregled in analiza problematike beračenja v centru mesta Ljubljane.

Metode

Uporabljena je bila metoda analize pisnih virov, s katero je bil predstavljen pojem beračenja, njegova zgodovina in oblike. Beračenje je bilo preučevano v sodelovanju z Mestnim redarstvom Mestne občine Ljubljana, Društvom prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote - dnevni center za brezdomce in z nevladno organizacijo Društvom Ključ. V ta namen so bili izvedeni strukturirani intervjuji.

Ugotovitve

Beračenje je kompleksen varnostni problem, ki nima kratkoročne in univerzalne rešitve. V Ljubljani se pojavlja v samem centru mesta. Mestu daje slabo podobo, včasih pa je tudi vsiljivo in nasilno. Ugotovitve kažejo, da je a preprečevanje beračenja potrebno izvajati preventivno delo in poostri nadzor policistov in redarjev na kritičnih območjih. V ta namen bi bilo potrebno ustanoviti posebne skupine redarjev in okrepiti sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s področjem beračenja.

Omejitve/ uporabnost raziskave:

Mestno redarstvo Ljubljana z dosedanjim preventivnim delom ne zajema vseh oblik beračenja, zlasti pomanjkljivo je preventivno delovanje na področju prisilnega beračenja, kjer učinkovito deluje Društvo Ključ. Nadaljnje raziskave bi tako morale preučiti njihove dobre prakse dela.

Praktična uporabnost:

Ugotovitve projekta bi bilo mogoče uporabiti pri delu Mestnega redarstva, saj bi z vzpostavitvijo posebnih skupin mestnih redarjev za področje beračenja in sodelovanje z drugimi vladnimi in nevladnimi akterji dobili večji vpogled v razsežnost problematike ter se z beračenjem posledično temu v prihodnosti učinkoviteje spopadali.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Pričujoč projekt predstavlja problematiko beračenja in delovanje vladnih in nevladnih organizacij iz tega področja v Mestni občini Ljubljana.

Ključne besede: beračenje, Ljubljana, Mestno redarstvo

Reševanje problematike grafitiranja v Ljubljani (MOL)

Nina Goršič, Lavra Horvat, Davor Repec, Tadej Štruc, Klemen Vončina, Anže Zaletel, Katja Eman in Gorazd Meško

Namen prispevka

Poslikave, risbe in napisi. Zaščiteni objekti. Vse to predstavlja grafitiranje, ki je skozi razvoj družbe pridobilo negativen pridih. Ali je grafitiranje sporno ali je to oblika vandalizma je ključno vprašanje omenjene problematike. Ustvarjalci grafitov so predstavniki manjšinskih skupin, ki svoja neuslišana mnenja izražajo na način, ki ga družba ne tolerira, saj s tem povzročajo materialno škodo. Namen prispevka je ugotoviti ali obstajajo metode, ki bi preprečile in/ali omejile nastajanje grafitov v Mestni občini Ljubljana (MOL).

Metode

V teoretičnem delu so z uporabo deskriptivne metode predstavljeni primeri dobrih praks s področja problematike grafitiranja. Osrednji del članka temelji na SARA modelu, s pomočjo katerega je analizirana problematika grafitiranja v MOL.

Ugotovitve

Ugotavljamo, da grafitiranje predstavlja resen problem v MOL, ker se pojavlja na področjih z velikim pretokom ljudi (železniška postaja, šole, kulturni spomeniki). Kot možno rešitev predlagamo uporabo hidrofobnih premazov v kombinaciji s postavitvijo zidov, na katerih bi ulični umetniki lahko ustvarjali, in večjim povezovanjem skupnosti v boju zoper grafitiranje, s katero bi zagotovili zmanjševanje grafitov v mestnem jedru in okolici. MOL z omenjeno rešitvijo pridobi na več področjih: 1) zmanjšajo se stroški čiščenja ter 2) grafiti bi iz kritičnih lokacij izginili. S postavitvijo zidov za grafitiranje dosežemo premik uličnih umetnikov iz centra mesta na določeno lokacijo, ki jo tudi lažje nadziramo.

Praktična uporabnost

Spoznanja v prispevku, ki temeljijo na pregledu uspešnih tujih dobrih praks, so namenjena vsem urbanim središčem, ki se spopadajo s problematiko grafitiranja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Problematika grafitiranja je tema s katero se spopadajo vsa urbana okolja. Izvirnost članka se kaže v njegovi aktualnosti, ker poizkuša rešiti problem s katerim se MOL ukvarja že dlje časa.

Ključne besede: grafitiranje, SARA, preventivni ukrepi

Uporaba kartiranja varnostnih pojavov z namenom zagotavljanja varnosti v občinah – študija občine Puconci

Katja Eman in Rok Hacin

Namen prispevka

Namen prispevka je uporaba kartiranja varnostnih pojavov (kriminalitete in prometnih nesreč) pri analizi le-teh z namenom zagotavljanja varnosti na območju občine Puconci.

Metode

Analiza je zajela uradno policijsko statistiko ter bazo o geolokacijah kaznivih dejanj in prometnih nesreč na območju občine Puconci, metodo kartiranja izbranih pojavov ter deskriptivno metodo.

Ugotovitve

Grafični prikaz porazdelitve kaznivih dejanj na območju občine Puconci v obdobju 2008 - 2012 pokaže, da se večina kaznivih dejanj zgodi v vaseh Zenkovci, Beznovci, Brezovci, Gorica in Puconci, kjer smo identificirali območja z gostitve kriminalitete. V krajevni skupnosti Mačkovci je kriminaliteta najbolj razpršena. Najbolj pogosta oblika kriminalitete so kazniva dejanja zoper premoženje, kjer prevladujejo kazniva dejanja tatvin, sledijo jim kazniva dejanja zoper javni red in mir in kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine. Kar zadeva prometno varnost lahko glede na uradne statistike sklepamo, da gre za varno občino, saj policisti PU Murska Sobota v povprečju zabeležijo 90 prometnih nesreč na leto. Kot problematična izstopa zgolj regionalna cesta I. reda št. 232 Martjanci-Gornji Petrovci.

Omejitve/uporabnost raziskave

Uporabnost ugotovitev vidimo v pomoči predstavnikom občine in policiji pri identifikaciji kriminalnih središč, najpogostejših oblik kaznivih dejanj ter nevarnih cestnih odsekov, proti katerim lahko občina, policija in prebivalci sodelujoč na različnih nivojih sprejmejo ustrezne ukrepe.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Gre za prvo tovrstno raziskavo na območju občine Puconci. Raziskava predstavlja dobro izhodišče za nadaljnjo raziskavanje in kartiranje varnostnih pojavov v ruralnih območjih.

Ključne besede: občina Puconci, kartiranje kriminalitete, gostitve kriminalitete, kartiranje prometnih nesreč

OKROGLA MIZA ALUMNI KLUBA FVV
PREDVIDENE, DOSEŽENE IN
POTREBNE KOMPETENCE
DIPLOMANTOV FVV UM

**Okrogla miza Alumni kluba FVV:
Predvidene, dosežene in potrebne kompetence diplomantov FVV UM**

Alumni klub FVV združuje diplomante vseh študijskih programov različnih generacij Fakultete za varnostne vede in njenih predhodnic. Ena izmed dejavnosti Alumni kluba je organizacija srečanj s potencialnimi delodajalci. Dnevi varstvoslovja so več kot odlična priložnost za organizacijo okrogle mize Alumni kluba FVV, kjer bodo predstavniki treh skupin – študenti in diplomanti, uspešni diplomanti (predstavili bi svojo pot do službe) ter potencialni delodajalci predstavili svoja stališča in osvetlili potrebe in zahteve na področju zaposlovanja varstvoslovcev v Republiki Sloveniji. Po dva predstavnika vsake skupine bosta razpravljala o trenutnem stanju ter prednostih in slabostih na področju zaposlovanja varstvoslovcev v Republiki Sloveniji.

SEKCIJA POOBLASTILA POLICIJE

Organiziranost in pooblastila policije v Republiki Sloveniji

Bojan Tičar in Samo Medvešek

Namen prispevka

Namen naslovnega prispevka je narediti pregled organiziranosti policije in pooblastil, ki jih ima policija pri svojem delovanju. Glede na to, da sta bila na področju policijske zakonodaje v letu 2013 sprejeta dva nova zakona, smo jih predstavili ter analizirali spremembe, ki so nastale med zakonodajo iz leta 1998 (in spremembami te zakonodaje) ter zakonodajo, ki je v veljavo stopila v lanskem letu.

Metode

Uporabljeni sta bili zgodovinska in deskriptivna metoda ter de lege lata gramatikalna analiza predpisov.

Ugotovitve

Pravni okvir delovanja policije v letu 2013 predstavljata dva nova zakona, in sicer Zakon o organiziranosti in delu v policiji in Zakon o nalogah in pooblastilih policije, ki sta nadomestila do sedaj veljavni Zakon o policiji iz leta 1998. Smoter delitve predpisov je bil v tem, da se zagotovi preglednejša ureditev obsežne tematike, s čimer se posledično zagotavlja večja sistematičnost, preglednost in jasnost policijskih pooblastil. Nova zakonodaja uvaja kar nekaj novih pooblastil, kot je npr. izvajanje akreditacijskega postopka, izdelava fotorobota, prav tako so spremenjeni pogoji za uporabo strelnega orožja.

Prav tako je v novi zakonodaji poseben poudarek na policijskem delu v skupnosti in partnerskem sodelovanju za zagotavljanje večje varnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V prispevku je na kratko predstavljena organiziranost slovenske policije, temeljito pa so analizirana policijska pooblastila ter spremembe zakonodaje, ki je bistveno vplivala na njihovo ureditev, in sicer od leta 1998 do uveljavitve nove policijske zakonodaje v letu 2013.

Ključne besede: policija, organiziranost, pooblastila

Policijski taktični preudarek

Miroslav Žaberl in Franc Pozderec

Namen prispevka

Ugotoviti ali je zakonodajalec z uvedbo instituta "taktičnega preudarka" v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije pravilno sledil dejanskim potrebam izvajanja policijskih nalog in pooblastil.

Metode

Metoda deskripcije je glavna metoda. Na podlagi domače in tuje literature ter strokovnih člankov sva raziskala in analizirali pomen "taktičnega preudarka" v policijski zakonodaji in njegove temeljne značilnosti.

Ugotovitve

Taktični preudarek do sedaj ni bil vključen v policijsko zakonodajo, čeprav je bil s strani pravnih teoretikov, predvsem upravnega prava, priznan. Je pomemben institut pri izvajanju policijskih pooblastil, ki se po navadi obravnava ob preverjanju načela strokovnosti. Pri delu policistov je pomemben, saj policist mora ukrepati, ko se pojavijo razlogi za izvedbo policijske naloge, način ukrepanja pa je odvisen od izbire policista. Način ukrepanja mora biti skladen s policijsko stroko, izbrati pa je potrebno najbolj učinkovit ukrep. Za najustreznejši ukrep pa se policist lahko odloči le, če pozna vse okoliščine in dejstva, ki so mu lahko znana v trenutku ocenjevanja.

Omejitve/uporabnost raziskave

Policist mora uporabljati taktični preudarek, skladno z namenom svojega pooblastila, pri čemer mora upoštevati zakonite meje preudarjanja. V nasprotnem primeru lahko govorimo o zlorabi ali prekoračitvi taktičnega preudarka.

Praktična uporabnost

Za policista, ki vodi policijski postopek, je na terenu ocena trenutnega stanja najpomembnejši element, od katerega pa je v bistvu odvisno njegovo nadaljnje ravnanje in tudi konkretna realizacija policijskega postopka.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Avtorja se v prispevku ukvarjata s teoretičnimi predpostavkami diskrecije in prostega preudarka v upravnem in policijskem pravu ter aplikativno razčlenita (novo) zakonsko določbo taktičnega preudarka iz slovenske policijske zakonodaje.

Ključne besede: policijski taktični preudarek, diskrecija

Sodobna uporaba fizične sile

Domen Vivod

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti mehkejše in razumnejše načine uporabe fizične sile. Cilj raziskave je ovreči konzervativno razmišljanje in nastaviti smernice za sodobno uporabo fizične sile.

Metode

Uporabljena je analitična metoda in metoda dokazovanja in izpodbijanja. Gre za celosten pristop, ki pokriva uporabo fizične sile. Zadani cilji so uresničeni in v veliki meri celo preseženi.

Ugotovitve

Iz rezultatov in analiz se ugotavlja, da je modifikacija izvajanja fizične sile prinesla izjemno dobre rezultate.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je uporabna v vseh strukturah, ki uporabljajo fizično silo, konkretne rešitve pa so se razvijale le za potrebe zasebnih varnostnih subjektov. Predlagamo, da se raziskava nadaljuje tudi za potrebe državnih organov.

Raziskava temelji na analizi preizkusov v praksi, zato ima veliko praktično vrednost.

Praktična uporabnost

Raziskava temelji na analizi preizkusov v praksi, zato ima veliko praktično vrednost. Spremljanje rezultatov v praksi je bilo vodilo razvoja. Aplikacije so vnešene v ožji krog izvajalcev. Razširiti jih je potrebno v čim širši krog uporabnikov fizične sile. Raziskava ugotavlja, da bi bilo potrebno prevetriti doktrino in strategijo delovanja uporabe fizične sile tudi v represivnih organih in oblikovati humane in bolj korektne postopke po zgledu primerov iz raziskave.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskavo oblikuje svojevrsten pristop, ki temelji na pričakovanjih družbe, upošteva razmerja med metodami in reakcijami, ter temelji na povsem novem pogledu uporabe fizične sile. Prispevek prinaša izvirnost, unikatne rešitve in v strokovnem smislu prinaša prelomno vrednost.

Ugotovitev so namenjene oblikovalcem politike izvajanja fizične sile, kot tudi pristojnim za oblikovanje taktike.

Ključne besede: fizična sila, policija, varovanje, sorazmernost, humanost, pooblastila

SEKCIJA ORGANIZIRANA KRIMINALITETA

Medijska prezentacija organizirane kriminalitete v Sloveniji

Gorazd Meško, Bojan Dobovšek, Branko Ažman, Katja Eman, Maja Jere in Boštjan Slak

Namen prispevka

Namen prispevka, pripravljenega v okviru mednarodnega raziskovalnega projekta ARIEL, je predstaviti, kako slovenski mediji prikazujejo organizirano kriminaliteto.

Metode

Nabor metod obsega pregled relevantne tuje in domače literature ter spletnih arhivov slovenskih časopisov v obdobju od 2002 do 2013, frekvenčne in navzkrižne analize, pripravljene s programom SPSS, in analizo naslovov prispevkov, opravljeno s programskimi orodji za kvalitativno analizo, predvsem z MAXQDA in QDA Miner.

Ugotovitve

V slovenskem medijskem prostoru je tematika klasične organizirane kriminalitete relativno dobro zastopana, obstaja pa vtis, da prevladujejo fiktivne medijske vsebine tuje produkcije. Precej pogoste, skoraj dnevno prisotne, so tudi nefiktivne (dokumentarne) medijske vsebine slovenskega izvora, med katerimi prevladuje poročanje o aretacijah in sojenjih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Vzorec o medijskem poročanju smo dobili z vpogledom v arhive slovenskih časopisov, dostopnih preko spleta. Glavnino člankov smo pridobili iz baz Večera, Dnevnika in Dela, kar z vidika razpoložljivosti, številčnosti in vsebinske pestrosti virov posledično omejuje reprezentativnost ugotovitev, saj smo druge medijske vire uporabili le v primerih, ko smo želeli poglobiti spoznanja o posameznih zadevah.

Praktična uporabnost

Rezultati analize časopisnih člankov o organizirani kriminaliteti so uporabni za raziskovalce, ki se ukvarjajo s tematiko medijev in njihovih vsebin.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek omogoča temeljna spoznanja o poročanju slovenskih medijev o organizirani kriminaliteti in predstavlja dodaten vir v nizu tistih, ki obravnavajo medijske tematike, predvsem tiste, ki zajemajo t.i. črno kroniko.

Ključne besede: organizirana kriminaliteta, mediji, medijske vsebine, časopisi, projekt ARIEL

Sodelovanje tožilstva in policije pri preiskovanju kriminalitete zoper umetnine

Saša Kuhar

Namen prispevka

Namen prispevka je pokazati ali v praksi poteka sodelovanje med tožilstvom in policijo pri preiskovanju kaznivih dejanj zoper umetnine.

Metode

Prispevek je nastal s pomočjo analize vsebine pisnih virov in z analizo tožilskih spisov, ki obravnavajo kazniva dejanja zoper umetnine.

Ugotovitve

Preiskovanje kriminalitete zoper umetnine je za preiskovalce lahko zelo zahtevno, saj nimajo ustreznega znanja o umetninah, zato je za uspešno preiskovanje potrebno sodelovanje s strokovnjaki s področja umetnosti. Preiskanost kaznivih dejanj zoper umetnine je nizka, še nižji pa je odstotek pravnomočno obsojenih storilcev. Zaradi tega je za uspešnejše preiskovanje potrebno dati večji poudarek sodelovanju tožilstva s policijo in strokovnjaki umetnostne stroke, saj bodo le tako lahko povečali preiskanost tovrstnih kaznivih dejanj. Prav tako je potrebno medsebojno obveščanje ter usmerjeno, usklajeno in učinkovito delovanje organov pregona pri odkrivanju storilcev kaznivih dejanj zoper umetnine. Zavedati se je potrebno, da je pri kaznivih dejanjih zoper umetnine vedno bolj prisoten organiziran kriminal, dejanja pa vsebujejo tudi znake nasilniškega in gospodarskega kriminala. Poleg tega so kazniva dejanja zoper umetnine v številnih primerih povezana z drugimi kaznivimi dejanji, kot na primer s pranjem denarja, zato je toliko bolj pomembno sodelovanje policije in tožilstva. Sodelovanje v praksi poteka dobro, a vseeno bi bile potrebne določene izboljšave.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Literatura in raziskave na temo kriminalitete zoper umetnine so redke, zato bodo ugotovitve prispevka zanimive tako za preiskovalce kot tudi za tožilce in vse, ki jih tovrstna problematika zanima.

Ključne besede: umetnina, policija, tožilstvo, sodelovanje, kriminaliteta zoper umetnine

Analiziranje izbranih oblik organizirane kriminalitete v Republiki Sloveniji

Tine Furdi

Namen prispevka

Prispevek analizira delovanje in gibanje kriminalitete, pri čemer je cilj prikazati realno stanje izbranih oblik organiziranega kriminala v Sloveniji in demonstrirati, kako nevaren in velik problem se pojavi pri njegovem delovanju. Namen celotnega prispevka je prikazati časovno delovanje kriminalitete v Sloveniji v letih od 2006 do 2012 in primerjavi temeljnih sprememb in novosti.

Metode

V prispevku bo z uporabo deskriptivne metode opravljena raziskovalna analiza kriminalitete, z ArcGIS programskim orodjem in analizo statističnih podatkov.

Ugotovitve

Rezultati analize kažejo na trend spreminjanja in delovanja kriminalitete, kjer se storilci z različnimi metodami lotevajo izvedbe kaznivega dejanja. Ugotovljeno je bilo dejstvo, da je trgovina z drogami eden izmed največjih problemov v državi, saj deluje po celotnem ozemlju in skozi leta narašča. Analiza kaže na gibanje tovrstne kriminalitete ob glavnih prometnih oseh in večjih mestih. Nasprotno temu je delovanje trgovine z ljudmi ter orožjem in ostalimi nevarnimi snovmi, ki se pojavljajo v manj naseljenih predelih Slovenije in skozi leta upadajo.

Omejitve/uporabnost raziskave

Analizirali smo stanje na področju trgovine z orožjem in drugimi nevarnimi snovmi, trgovine z ljudmi in drogami, kar omeji raziskovalni proces celotne organizirane kriminalitete. Uporabnost raziskave je namenjena tudi nadaljnjim študijam in primerjanju obstoječih rezultatov z novimi.

Praktična uporabnost

Prispevek je namenjen pregledu realnega stanja kriminalitete v Republiki Sloveniji, kar predstavlja uporabno gradivo za oblikovanje novih preventivnih ukrepov za njeno zmanjšanje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je namenjen vsem tistim, ki preučujejo področje organiziranega kriminala in začetnikom, ki se podajajo na pot analiziranja tovrstne kriminalitete.

Ključne besede: organiziran kriminal, analiziranje podatkov, gibanje kriminalitete, kazniva dejanja

SEKCIJA INFORMACIJSKA VARNOST

Napredne trajne grožnje in usmerjen kibernetiski napad na organizacije

Daša Janja Banovec

Namen prispevka

Prispevek predstavi napredne trajne grožnje (APT - advanced persistent threats) in usmerjen napad na organizacije. Namen prispevka je predstaviti obravnavano tematiko ter opozoriti na problematiko in posledice tovrstnih napadov. Tovrstni napadi so namreč izvedeni z namenom protipravnega pridobivanja ali uničenja kritičnih informacij, poslovnih skrivnosti in intelektualne lastnine ciljnih organizacij. Pred APT ni zares varna nobena organizacija, neglede na velikost, lastniško strukturo in tržno panogo.

Metode

Osnova prispevka je analiza literature različnih avtorjev, ki se ukvarjajo s problematiko usmerjenih napadov in APT. Obstoječa spoznanja bodo z metodo kompilacije in metodo deskripcije predstavila problematiko in podala predloge za zaznavanje in učinkovitejše zoperstavljanje tej problematiki.

Ugotovitve

Uporaba zlonamerne programske opreme za protipravno pridobivanje kritičnih informacij, intelektualne lastnine ipd., z namenom pridobivanja finančne koristi ali konkurenčne prednosti, ni nov trend. Kljub temu, da so bili usmerjeni napadi, ki vključujejo APT in so usmerjeni proti podjetjem, korporacijam, vladnim in državnim službam ter posameznim industrijam zaznani že pred leti, pa se je v zadnjih letih število tovrstnih napadov močno povečalo. Tovrstni napadi predstavljajo grožnjo v obliki mednarodnega, gospodarskega ali konkurenčnega vohunstva in ogrožajo številne organizacije in nacionalna gospodarstva. Problematika se kaže predvsem v oteženem zaznavanju napadov, ponavljajočem in dolgoročnem izvajanju napadov ter konstantnem izboljševanju in prilagajanju metod, vrst in orodij napadov glede na uspešnost izvedenih predhodnih napadov ter varnostne zaščite ciljne organizacije.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je pripravljen kot pregledni članek, kjer so na enem mestu zbrane ugotovitve z analiziranega področja, z namenom širitve zavesti o obravnavani problematiki in zagotavljanja učinkovitejšega zoperstavljanja APT in usmerjenim napadom.

Ključne besede: usmerjen napad, napredna trajna grožnja, zlonamerna programska oprema

Uporaba semantičnega spleta v državnih varnostnih organizacijah

Blaž Ivanc in Tanja Arh

Namen prispevka

Semantični splet je del nastajajoče tehnologije, ki jo imenujemo Splet 3.0. Je nadgradnja obstoječega spleta, ki omogoča iskanje zelenih informacij in korelacij med njimi ne glede na to, kje na spletu se iskani podatek nahaja. Namen prispevka je prikazati rešitve, ki jih ponujajo tehnologije, storitve in orodja semantičnega spleta pri delovnih procesih v državnih varnostnih organizacijah. V prispevku je posebna pozornost namenjena predstavitvi mehanizmov obveščanja na podlagi javnih virov, ki se oziroma se bodo uporabljali v prihodnje. Prispevek osvetli tudi slabosti aktualnega spleta in predstavi izzive pri uporabi semantičnega spleta v omenjenih organizacijah.

Metode

Prispevek temelji na pregledu zadnjih znanstvenih raziskav z dodatnim komentarjem in praktičnih rešitev na delovnih področjih državnih varnostnih organizacij. Uporabljena je metoda abstrakcije in konkretizacije.

Ugotovitve

Področje semantičnega spleta je velikega pomena za državne varnostne organizacije. Kljub temu je prisotno še precej izzivov, ki zahtevajo nadaljnje raziskovanje, rešitve in razvoj.

Praktična uporabnost

Državne varnostne organizacije se v povezavi s spletnimi vsebinami srečujejo s številnimi izzivi. Vsebina prispevka in zaključki so uporabni tako za strokovnjake v omenjenih organizacijah kot tudi za akademsko sfero.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Obravnavana tematika se na področju raziskav kaže kot aktualna. Praktična uporabnost prispevka in ugotovitve bodo prispevale k razvoju znanja tudi v državnih varnostnih organizacijah v Sloveniji.

Ključne besede: semantični splet, policija, splet 3.0, obveščevalne službe, viri, orodja

Ciljano internet reklamiranje i računalne prijevare

Dražen Škrtić in Nikola Protrka

Namen prispevka

Prikaz ciljanog Internet reklamiranja (etarget) namijenjen je korisnicima i tijelima kaznenog progona.

Metode

Deskriptivnom metodom obuhvaćene su tehnike ciljanog Internet reklamiranja plaćanjem prema broju pristupa reklami i otkrivanje prijevera.

Ugotovitve

Reklamiranje na internetskim stranicama plaćanjem broja pristupa reklami ili internetskoj stranici oglašivača (*pay-per-click*) svakodnevno raste. Oglašivač vlasniku portala na kojem je postavljena reklama plaća prema broju korisnika Interneta koji su pristupili reklami klikom na *link* ili *banner* i pristupili Internet stranici oglašivača. Praćenje tijeka, procjene stvarnog učinka reklamne kampanje i eliminiranje prijevera od posebnog je interesa za vlasnika portala i oglašivača. Prijevera se sastoji u svakom pristupu reklami koji nije ostvario potencijalni klijent već je pristup reklami inicirao vlasnik portala, entitet povezan s vlasnikom portala ili drugi korisnik Interneta, s ciljem pribavljanja imovinske koristi vlasniku portala ili nanošenja štete oglašivaču. U radu se daje pregled metoda i tehnika analize tijeka reklamne kampanje koje koriste vlasnici portala radi pozicioniranja i naplate reklamiranja, oglašivači radi prilagođavanja reklamne kampanje te tijela kaznenog progona radi pribavljanja digitalnih dokaza i procesuiranja počinitelja prijevere.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ograničenje predstavlja širina područja Internet reklamiranja stoga je ograničeno na prikaz najčešćih oblika ciljanog Internet reklamiranja.

Praktična uporabnost

Upoznavanje korisnika ciljanog Internet reklamiranja i tijela kaznenog progona s tehnikom nadzora i analize tijeka reklamne kampanje i s njom povezanih prijevera.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Članak je namijenjen korisnicima ciljanih Internet reklama i tijelima kaznenog progona

Ključne besede: klik prijevere, Internet reklamiranje, banner, e-target reklame

PLENARNA SEKCIJA

Nadzor kot kazen (*Surveiller comme punir*)

Aleš Završnik

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti nastajanje »družbe nadzora« (Deleuze) v državah zahodnega kulturnega kroga in izhajajoč iz tega »grand-narrative« prikazati lokalne študije primerov, ki naj podajo odgovor, ali tudi Slovenija postaja "družba nadzora" drugačna od "disciplinske družbe. Kot je pokazal L. Wacquant, je »Smithova nevidna roka trga vedno že odeta v železno rokavico«. To hipertrofijo kaznovalne države odražajo ne le rekordi v zaporskih stopnjah (vertikalno nabrekanje kaznovalne države), temveč še horizontalno nabrekanje v obliki povečavanja elektorskega nadzora, povečevanja števila »dosjejev« v imenu »domovinske varnosti« itn. in privatizacija kaznovalne države. Koliko so te sestavine - posebej **privatizacija** družbenega nadzora in **horizontalno** nabrekanje v obliki »novega nadzora« (G. Marx) - del Slovenske realnosti?

Metode

Avtor uporablja metodo analize in sinteze literature in pravnih virov, v zvezi s tem pa tudi metodo terenskega raziskovanja s primarni viri (strukturiranimi intervjuji in spletnega anketiranja).

Ugotovitve

Politika »reaganizma« in »teacherizma«, ki je prek ZDA, VB in EU v preoblekah »tretje poti« ipd. prispela v postsocialistični tranziciji v Slovenijo, kaže jasne obrise: pri **zapiranju**, **privatizaciji** nadzorskega sektorja in tarčah **nadzora**: zahtev po zasebnosti za »bogate in vplivne« eni strani in večji transparentnosti za revne (npr. upravičence socialno varstvenih prejemkov) in tujce (npr. prek novega Smart Borders paketa EU) na drugi strani.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Članek na kritičen in poglobljen način obravnava spremembe družbenega nadzora po digitalnem neoliberalnem zasuku. Izsledki o povezanosti kaznovalne, socialne, ekonomske idr. družbenih politik, so relevantni za vse pravne odločevalce v kazenskopravnemu sistemu.

Ključne besede: družba nadzora, disciplinska družba, nadzor, varnost, zasebnost, Deleuze, Foucault, G. Marx

Kaznovanje v Sloveniji (*Quo vadis*)

Benjamin Flander

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti ugotovitve študije dinamike kaznovalne politike in zakonodaje v Sloveniji, ki jo je avtor opravil v sodelovanju s prof. dr. Gorazdom Meškom. Avtor v prispevku preveri (hipo)tezo, da so spremembe oz. reforme v slovenski kaznovalni politiki in zakonodaji v zadnjih letih, z redkimi izjemami, povečevale punitivnost in stopnjevale krizo kazenskega pravosodja.

Metode

(Hipo)teza bo testirana s primerjalno analizo sprememb kazenske in prekrškovne zakonodaje, dinamike zaprtih oseb, stališč politikov, strokovnjakov in širše javnosti do kaznovanja, pojavnih oblik penalnega populizma in medijskega prikazovanja kaznovalne problematike.

Ugotovitve

Kaznovalne sankcije so se večinoma zaostrovale (izjema so nižje globe za nekatere prometne prekrške, ki jih je naplaval penalni populizem politične večine v Državnem zboru). Procesna kazenska in prekrškovna zakonodaja je z zadnjimi reformami postala bolj utilitarna, usmerjena k učinkovitosti in obenem manj garantistična. Te reforme so imele (v navezi z nekaterimi drugimi dejavniki) zelo nazoren praktični učinek: slovenski sistem kazenskega pravosodja je leta 2012 »proizvedel« rekordno število zaprtih ljudi, čeprav se stopnja uradno zaznane kriminalitete ni bistveno povečala. Po drugi strani pa ne gre spregledati, da se Slovenija še ni zatekla k eksplicitno represivnim kaznovalnim strategijam, ki jih uvajajo v nekaterih drugih (zahodnih in nekdanjih socialističnih) državah.

Praktična uporabnost

Optimistično lahko zapišemo, da bi prispevek lahko prispeval k večji preišljenosti tistih, ki v Sloveniji pripravljajo reforme kazenskega pravosodja in sistema kaznovanja.

Ključne besede: kaznovanje, kaznovalna politika, reforme, (nova) punitivnost

SEKCIJA KRIMINOLOGIJA IN KAZENSKO PRAVO

Uradna oseba kot objekt kazenskopravnega varstva v obdobju od 2000 do 2012

Zoran Cunk

Namen prispevka

Prikazali bomo primerjalno pravni pregled kaznivih dejanj iz KZ in KZ-1, katerih objekt kazenskopravnega varstva so uradne osebe. V obdobju od leta 2000 do 2012 nas posebej zanima, kako obravnavajo taka kazniva dejanja v Sloveniji državna tožilstva in sodišča.

Metode

Pri obdelavi podatkov bomo uporabili kvantitativno metodo, s kvalitativno metodo pa bomo definirali skupne značilnosti oziroma podrobnosti preučevanih razsežnosti ali značilnosti.

Ugotovitve in omejitve

Uradne osebe so pri opravljanju uradnih nalog lahko objekt napada, zaradi česar so kazenskopravno varovane. Prizadevanja o stopnji tovrstnega varovanja so razvidna tudi iz prakse kazenskih postopkov, saj je izrečenih relativno veliko obsodilnih sodb storilcem kaznivih dejanj. Ob tem ne bomo obravnavali socioloških, psiholoških in drugih vidikov uradne osebe kot oškodovanca, temveč le njeno pojavno obliko s kazenskopravnega vidika.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ker javnost opredeljuje uradne osebe kot podaljšano roko države za izvedbo določenih del in nalog, se uradne osebe redko pojavijo in obravnavajo kot oškodovanci. Prispevek tudi prikazuje opazovani problem v daljšem časovnem obdobju, hkrati pa predstavlja dobro izhodišče za obravnavo uradnih oseb in njihovem kazenskopravnem varstvu ob protestih konec leta 2012.

Ključne besede: uradna oseba, oškodovanec, kaznivo dejanje

Odvisnost od drog in kriminal: zapreti ali zdraviti?

Tanja Madjar

Namen prispevka

Gre za teoretično-empiričen prispevek, v katerem bomo predstavili nekaj dejstev problematike odvisnosti od prepovedanih drog v slovenskih zaporih, povezavo med odvisnostjo in kriminalom ter pomen zdravljenja/obravnave odvisnosti od drog.

Metode

Prikazani bodo rezultati letnih poročil Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, podatki, zbrani iz spisov obsojencev na prestajanju kazni zapora Maribor ter rezultati raziskave, izvedene na vzorcu obsojencev-odvisnikov v letu 2012.

Ugotovitve

Delež odvisnikov od drog predstavlja okrog 25% populacije zaprtih oseb. Gre predvsem za odvisnosti od heroina, pogosta je odvisnost od nikotina in medikamentozne terapije. Prisotna je visoka stanovanjska, zaposlitvena, izobrazbena problematika. Večinoma so storili premoženjska kazniva dejanja (tatvine), so že bili zaporno kaznovani (64%), okrog 45% jih je kazen zapora nastopilo iz pripora. Povprečna starost prve aretacije je okrog 22 let; nižja starost je povezana z nižjo izobrazbo, večjo predkaznovanostjo in več znaki odvisnosti. Povratniki so bili mlajši ob prvi aretaciji in imajo več znakov odvisnosti.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omenjeni rezultati so pridobljeni na majhnem vzorcu zaprtih oseb in le v ZPKZ Maribor.

Praktična uporabnost

Rezultati potrjujejo domnevo, da je obravnava/zdravljenje odvisnosti ključ prekinitve vezi s kriminalom. Zato lahko upravičeno sklepamo, da bo z izboljšanjem stanja odvisnosti, padel tudi kriminal.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Širšo javnost opozoriti na pomen zdravljenja/obravnave odvisnosti v slovenskih zaporih in drugih ustanovah, specializiranih za zdravljenje odvisnosti. Opozoriti na pomen urejanja socialne problematike odvisnikov. Izsledki raziskave so pomembni za oblikovanje priporočil reševanja kriminalitete pri odvisnikih od drog.

Ključne besede: odvisnost od drog, kriminal, zavod za prestajanje kazni zapora, obravnava/zdravljenje odvisnosti

Analiza posilstev v Sloveniji od leta 2008 do leta 2012 z uporabo geografskih informacijskih sistemov

Aljaž Viraj in Sara Korpič

Namen prispevka

Namen prispevka je podrobnejša analiza primerov posilstev, ki so se zgodili v Sloveniji med leti 2008 - 2012. Osredotočili smo se na določene parametre (prostor, ura, dan v tednu) in poskušali ugotoviti ali obstaja določen vzorec, kar bi omogočilo preventivo za prihodnost.

Metode

Za razpon preučevanih petih let smo uporabili uradne policijske podatke in statistike, ki smo jih najprej razvrstili glede na naše parametre, nato smo odčitali število primerov posilstev na določen dan, uro in prostor ter računali kolikšen delež določen parameter predstavlja. Podatke smo nato grafično prikazali. S pomočjo analitičnega orodja ArcGIS smo podatke geografsko predstavili na zemljevidih.

Ugotovitve

Največ posilstev se zgodi v stanovanjskih objektih v večjih mestih, sledijo odprti naravni prostori kot so gozdovi in polja. Največ posilstev se zgodi zgodaj zvečer oziroma v nočnem času.

Omejitve/uporabnost raziskave

Omejitve se nanašajo predvsem na premalo natančne podatke. Glede na veliko število posilstev znotraj stanovanjskih objektov bi bilo potrebno pregledati še ali so del nasilja v družini oziroma ali gre za druge oblike posilstva. Na podlagi podrobnejših podatkov bi v nadaljevanju lahko sestavili zemljevide, ki bi pokazali parametre tveganja v prihodnosti.

Praktična uporabnost

Zemljevidi, na katerih so vrisana območja z visoko stopnjo tveganja, lahko pomagajo ženskam, da so bolj previdne oziroma se teh območij v celoti izogibajo. Rezultati te analize so namenjeni vsem organizacijam in posameznikom, ki se ukvarjajo z preventivnimi programi za zmanjševanje kriminala.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Sestavimo lahko sliko o posilstvih, ki so se zgodila kar nam lahko pomaga, da se usmerimo ne samo v preprečevanje ampak tudi v preventivo.

Ključne besede: posilstvo, ArcGIS, Slovenija, preprečevanje, policija

Možnosti napovedovanja množičnih kaznivih dejanj (množičnih umorov, terorističnih napadov)

Peter Umek in Jure Mertük

Namen prispevka

Prispevek obravnava teroriste samotarje (Lone Wolf), ki jih je težko odkriti in ravno zaradi tega predstavljajo nevarnost za družbo in posledično za varnostne organe. Glaven namen prispevka je predstaviti možnosti odkrivanja teroristov samotarjev na podlagi digitalnih sledi, ki jih posamezniki z svojim udejstvovanjem puščajo na svetovnem spletu.

Metode

Za potrebe prispevka smo pregledali in analizirali vsebino domačih in tujih pisnih in elektronskih virov. Uporabljena je bila deskriptivna metoda in konceptualna analiza, s katero smo si pomagali pri opredelitvi pomena nekaterih pojmov.

Ugotovitve

Na to temo obstaja veliko tuje literature, kar pomeni, da se po svetu zavedajo nevarnosti, ki jo tako imenovani »Lone Wolf« teroristi oz. teroristi samotarji predstavljajo za družbo. Tako so nekatere države že izoblikovale učinkovite načine odkrivanja teh posameznikov s pomočjo iskanja digitalnih sledi na svetovnem spletu. Nekateri načini so predstavljeni v prispevku.

Omejitve

Pri pregledu in analizi vsebine pisnih in elektronskih virov smo bili omejeni na uporabo javno dostopnih virov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je pomemben predvsem z vidika ozaveščanja oz. opozarjanja na morebitno nevarnost, ki jo predstavljajo teroristi samotarji, pa čeprav živimo v prepričanju, da se kaj takšnega v našem okolju ne more pripetiti. Pomembnost prispevka se kaže tudi z vidika prikaza načina odkrivanja potencialno nevarnih posameznikov in morebitna implementacija (vzpostavitev) takšnega sistema odkrivanja v naš varnostni sistem.

Ključne besede: teroristi samotarji, svetovni splet, digitalne sledi, spletni pajek, plazenje

SEKCIJA KRIMINALISTIČNO PREISKOVANJE IN FORENZIKA

Poskus rekonstrukcije uporabljenih zasliševalskih tehnik v Sloveniji

Igor Areh

Namen prispevka

Kaže, da v Sloveniji nikdar ni bilo razjasnjeno, katere zasliševalske tehnike so se uporabljale v preteklosti in katere se uporabljajo v sedanosti. Verodostojnih raziskav na to temo ni, tako da lahko o policijski ali kriminalistični praksi sklepamo le posredno s pomočjo literature, ki je bila uporabljena na policijskih usposabljanjih. Kot je zapisano v naslovu, gre v prispevku za poskus razjasnitve zasliševalske prakse v tistem delu, kjer se uporablja psihična manipulacija za doseg cilja zaslišanja.

Metode

Avtor je pregledal dosegljivo literaturo s področja kriminalistike (monografije) in na ta način izpeljal sklepe o preiskovalni praksi v Sloveniji.

Ugotovitve

Kaže, da se v Sloveniji promovirajo prisilne zasliševalske tehnike, katerih cilj je predvsem doseg priznanja osumljenca. Čeprav je stanje zaskrbljujoče, je treba poudariti, da je obenem tudi pričakovano in nekako normalno. Do podobnih ugotovitev namreč prihajajo v večini držav po svetu, tudi v državah z bolj razvito demokracijo kot je naša. Podobno nejasna je tudi praksa zasliševanj, oz. opravljanja razgovorov z žrtvami in pričami.

Omejitve/uporabnost raziskave

Ker pri nas ni opravljenih verodostojnih raziskav, ne moremo zanesljivo sklepati o tem, katere zasliševalske tehnike se dejansko uporabljajo v praksi.

Praktična uporabnost

Prispevek opozarja na dejstvo, da v Sloveniji ne vemo katere zasliševalske tehnike se uporabljajo pri delu z osumljenci. Obenem ponuja zasilno rekonstrukcijo dogajanja v praksi s pomočjo pregleda kriminalistične literature.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek opozarja na obstoj resne težave, saj uporaba neprimernih (tradicionalnih) zasliševalskih tehnik povečuje tveganje za pridobitev napačnega priznanja.

Ključne besede: zaslišanje, tehnike, osumljenci, Slovenija

Aktualno delovanje mobilnih kriminalističnih oddelkov slovenske policije

Franci Kregar

Namen prispevka

Je predstaviti delovanje mobilnih kriminalističnih oddelkov (kratica MKO), ki so sodobna, pomembna in učinkovita oblika dela kriminalistične policije pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj. Poudarja tudi pomen izmenjave izkušenj in sodelovanja z istovrstnimi enotami držav EU.

Metode

Analiza učinkovitosti dela, analiza delovanja, analiza sodelovanja s tujimi enotami, primerjalna metoda - primerjava s tujimi enotami, empirična metoda z navedbo izkušenj avtorja pri dolgoletnem delu na tem področju.

Ugotovitve

Kriminalistične policije v svetu že desetletja, v večjih mestih in za zahtevne naloge na širših območjih, uporabljajo za opravljanje specifičnih kriminalističnih nalog mobilne operativne enote. Te enote v svetu kot tudi MKO pri nas, tvorijo kriminalisti, ki delujejo kot manjše ali večje skupine za izvajanje nadzora kriminalnih žarišč na območjih z visoko stopnjo kriminalitete. Izvajajo določene kriminalistične akcije - zasede, različne preiskovalne ukrepe, poostrene nadzore, naloge z uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov, zlasti tajno opazovanje, zaključne akcije in druge varnostno tvegane postopke. V sodobnem globaliziranem svetu, policije nadgrajujejo njihovo delovanje, v sodelovanje pri preprečevanju in preiskovanju čezmejnne kriminalitete, obvladovanje dejavnosti mobilnih in organiziranih kriminalnih združb ter neposredno sodelovanje z istovrstnimi enotami sosednjih držav.

Praktična uporabnost

Ugotovitve in dobre prakse naših kot tujih enot so pripomoček pri organiziranju, vodenju, usmerjanju in usklajevanju dejavnosti MKO. Raziskava je uporabna za našo policijo in policije sosednjih držav.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Poznavanje dobrih praks enot pripomore k povečanju učinkovitosti kriminalističnega preiskovanja v Sloveniji in državah članicah EU.

Ključne besede: mobilni kriminalistični oddelki, nadzorovanje kriminalnih žarišč, preiskovalni ukrepi

Sumljiva smrt kot posledica uporabe ponarejenih zdravil

Danijela Frangež in Petar Mesić

Namen prispevka

Namen prispevka je prikazati način odkrivanja in preiskovanja sumljive smrti, ki je posledica uporabe ponarejenih zdravil.

Metode

Prispevek je pregledni in teoretični. Temelji na dostopni tuji in domači literaturi.

Ugotovitve

Prodaja ponarejenih zdravil je prisotna tako v razvitih državah kot tudi v državah v razvoju. Ponarejanje zdravil prodajalcem prinaša visoke zasluge in je povezano s številnimi oblikami organiziranega kriminala (Pfizer, 2007). Ponarejena zdravila se lahko prodajajo v zakonitih lekarnah, vse pogosteje pa tudi preko spletnih lekarn, ki zdravila običajno ponujajo po nižji ceni.

Učinek ponarejenih zdravil na uporabnika je različen. V mnogih primerih je bilo ugotovljeno, da so ponarejena zdravila vsebovala napačne sestavine, nepravilne količine zahtevanih sestavin, ali pa sploh niso učinkovala z namenom, kot ga ima originalno zdravilo. Uporaba ponarejenih zdravil tako podaljšuje obdobje zdravljenja, ali pa zdravje bolnikov celo poslabša. Zdravljenje z neučinkovitimi ponarejenimi zdravili, kot so npr. antibiotiki, ima lahko škodljiv učinek. V ekstremnih primerih lahko ponarejena zdravila povzročijo tudi smrt. (WHO, 2014)

Odkrivanje in preiskovanje sumljivih smrti, ki so posledica uporabe ponarejenih zdravil, je zahtevno. Pri odkrivanju imajo pomembno vlogo zdravniki in mrliški ogledniki, saj policija o smrtih, ki (domnevno) nastopijo zaradi posledic bolezni, ni obveščena. Kadar pa policija sumljivo smrt preiskuje, naj bo zbiranje obvestil usmerjeno tudi v ugotavljanje morebitne uporabe ponarejenih zdravil.

V prispevku predstavljamo možnosti odkrivanja, modus operandi storilcev in način preiskovanja tovrstne problematike.

Pomembnost prispevka

Ugotovitve so namenjene policiji, farmacevtski industriji in zdravstvu.

Ključne besede: sumljiva smrt, ponarejena zdravila, odkrivanje, preiskovanje, modus operandi

Uporabnost sistema GYRO pri daktiloskopski identifikaciji

Matej Trapečar

Namen prispevka

S prispevkom se želi nadaljevati z ugotavljanjem trenutnega stanja na področju identifikacijskih postopkov prstnih odtisov v slovenskem prostoru ter predlagati sodobnejše pristope.

Metode

Analizirala se bodo dosedanja poročila o preiskavah z daktiloskopskimi mnenji, ki se za potrebe policije, tožilstva in sodišč izdelujejo v Nacionalnem forenzičnem laboratoriju v Ljubljani, z možnostjo dopolnitve. Preiskoval se bo sistem GYRO, ki je orodje namenjeno za preglednejšo identifikacijsko dokumentacijo. Sistem GYRO se bo praktično preiskoval v fazi analize in primerjave prstnih odtisov, kjer se bo določila njegova uporabnost pri ugotavljanju stopnje gotovosti o obstoju in teži ter toleranci za sprejem morebitnih razlik posameznih morfoloških značilnosti prstnih odtisov.

Ugotovitve

V postopkih identifikacij, pisanju izvedenskih mnenj in poročil s področja prstnih odtisov lahko izvedenci uporabijo sistem GYRO. Sistem je praktičen, enostaven in tudi dokumentacija postopka analize in primerjave prstnih odtisov je pregledna.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava bo omejena, kljub spoznanjem tuje forenzike, na slovenski prostor.

Praktična uporabnost

Daktiloskopski forenziki lahko ugotovitve praktično uporabijo pri izdelavi poročil in izvedenskih mnenjih.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Rezultati preiskave bodo znanstveni in praktični doprinos zaradi nadgradnje postopka identifikacije po prstnih odtisih.

Ključne besede: prstni odtisi, identifikacija, številčni standard, sistem GYRO

SEKCIJA POLICIJSKA DEJAVNOST IN INTEGRITETA

Upravljanje s konflikti v slovenski policiji

Simona Meglič in Simon Slokan

Namen prispevka

Slovenska policija je v letu 2011 pristopila k sistematičnemu preučevanju strateških predlogov, novosti, vprašanj in dilem s področja integritete in etike pri tem pa je bil ustanovljen Odbor, ki deluje na področju etike, osebnostne in organizacijske integritete, človekovih pravic in svoboščin ter na področju upravljanja organizacijskih konfliktov. Namen prispevka je predstaviti razvoj in implementacijo področja upravljanja s konflikti v policiji, predstaviti prve rezultate ter smernice za delovanje v prihodnosti.

Metode

Avtorja sta opravila analizo obstoječih dokumentov v policiji in organizirala neformalne razprave po metodi fokusne skupine. Istočasno je bila pregledana splošna literatura, ki ureja alternativno reševanje sporov ter tudi izkušnje tujih policij.

Ugotovitve

Razvoj in implementacijo področja upravljanja s konflikti so zaposleni na vseh ravneh v policiji, kot tudi reprezentativna sindikata, sprejeli pozitivno. Trenutni rezultati opravljenih postopkov v zvezi z reševanjem konfliktov odražajo pravilnost postavljenega modela. V zadnjem obdobju službe znotraj policije, z različnih nivojev organa, same podajajo pobude za alternativno reševanje konfliktov. Razvojne izzive predstavlja sistemska ureditev področja - v pripravi so Pravila o upravljanju s konflikti v policiji in spremljanje postopkov.

Praktična uporabnost

Prispevek je namenjen spodbujanju in ozaveščanju delavcev o alternativnem reševanju konfliktov znotraj organov državne uprave pri reševanju, tako osebnostnih, kot organizacijskih konfliktov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka je v predstavitvi rezultatov novega pristopa k reševanju konfliktov znotraj policije in predstavitev pravil, ki so novost v slovenski policiji. Prispevek pa je v prvi vrsti namenjen možnim uporabnikom v državni upravi.

Ključne besede: upravljanje s konflikti, mediacija, Policija

Primarni ukrepi na psihosocialnem področju dela Sindikata policistov Slovenije

Adil Huselja in Jelka Smrekar

Namen prispevka

Predstavitev vsebine in obsega usposabljanj s področja obvladovanja stresa ter psihosocialne pomoči, ki jo izvajajo v Sindikatu policistov Slovenije.

Metode

Pregled literature, analiza vprašalnikov udeležencev usposabljanj ter analiza podatkov o izvajanju psihosocialne pomoči članom sindikata v letih 2012 in 2013.

Ugotovitve

Sindikat policistov Slovenije je v letih 2012 in 2013 izvedel aktivnosti skladno s programom dela projektne skupine, ki so bile zelo dobro sprejete med članstvom. To potrjuje tudi izvedba petnajstih celodnevni delavnic »Polijski stres med teorijo in prakso«. Udeleženci so zelo dobro ocenili vsebino in izpostavili potrebo po tovrstnih usposabljanjih. Izvajanje ukrepov na primarni ravni je vplivalo tudi na porast števila tistih, ki so znotraj sindikata zaprosili za svetovanje in psihosocialno pomoč.

Omejitve/uporabnost raziskave

Prispevek omogoča vpogled v problematiko stresa v delovnem okolju uslužbencev policije in nadaljnje spremljanje izvedenih ukrepov na primarni ravni, vključujoč psihosocialno pomoč posameznikom.

Praktična uporabnost

Sistemske ukrepe Sindikata policistov Slovenije omogočajo večjo dostopnost do psihosocialne zaščite ne le članom sindikata ampak vsem uslužbencem Policije in Ministrstva za notranje zadeve.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Sistemske ukrepe in rezultate dela se lahko kot primer dobre prakse uporabijo tudi v drugih delovnih okoljih in kot potrditev sindikatom javne uprave, da je delo na psihosocialnem področju lahko eno izmed temeljnih področij sindikalnega dela, ki je koristno tako za sindikat kot delodajalca.

Ključne besede: Sindikat policistov Slovenije, sindikat, policist, policija, stres, psihosocialna pomoč

Usposabljanje krepitve integritete v slovenski policiji – integracija projekta v evropskem aspektu in državah jugo-vzhodne Evrope

Robert Šumi in Simon Slokan

Namen prispevka

Slovenska policija je v letu 2008 pričela s projektom Usposabljanje krepitve integritete slovenskih policistov, pri čemer smo pristopili k sistematičnemu preučevanju vprašanj in dilem s področja integritete in etike. V tem času smo preučevali učinke omenjenega usposabljanja, ugotavljali vzroke za posamezne nepravilnosti in izvedli merjenje organizacijske klime v organu. Zaradi vseh omenjenih aktivnosti je omenjeni projekt postal metodološko in strokovno zanimiv tudi za tuje policije, tako so člani Odbora za integriteto in etiko v policiji postali eksperti v mednarodnem merilu, tako v akademiji CEPOL, agenciji Frontex ter DCAF, v zadnjem obdobju pa v okviru Sveta EU in evropske komisije tudi v državah jugo-vzhodne Evrope. Namen prispevka je predstaviti razvoj in implementacijo omenjenega področja in procese integracije v tuje države.

Metode

Avtorja aktivno sodelujeta v okviru vseh omenjenih projektov in sta opravila analizo obstoječih dokumentov v policiji, organizirala različna predavanja in delavnice ter ekspertno sodelovala v različnih okoljih.

Ugotovitve

Razvoj in implementacija področja integritete in etike v policiji je trenutno eno temeljnih vodil za boljše in učinkovitejše delo organa tako v slovenskem kot tudi evropskem merilu. V preteklosti je razvojne izzive predstavljala sistemska ureditev, ki je danes urejena in kot takšna posebnost v policijskih okoljih v Evropi.

Praktična uporabnost

Prispevek je namenjen spodbujanju in ozaveščanju delavcev o pomenu integritete in etike v policiji in organih državne uprave.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka je v predstavitvi razlik policij s področja integritete in etike ter integracija slovenskega modela v evropskem merilu ter v državah jugo-vzhodne Evrope.

Ključne besede: etika, integriteta, Policija, mednarodno sodelovanje

Starostniki in njihova udeležba v cestnem prometu

Elvis Alojzij Herbjaj

Namen prispevka

Populacija v Sloveniji se stara, posledično temu je na naših cestah vse več starejših voznikov. V prispevku bodo predstavljene bodo aktivnosti, ki jih je v tej zvezi izvedla Policijska uprava Celje v aprilu 2014 (udeležba na sejmu Avto in vzdrževanje ter organizacija simpozija v sklopu sejmskih prireditev).

Metode

Deskriptiven oris problematike starostnikov. Predstavitev izvedenih aktivnosti Policijske uprave Celje. Predstavitev tem, ki so jih na simpoziju predstavili strokovnjaki različnih področij. Anketa med starostniki in njena analiza.

Ugotovitve

Predstavljeni bodo rezultati ankete.

Omejitve/uporabnost raziskave

Predstavljeni bodo predlogi za spremembo pozitivne zakonodaje ter ostali ukrepi za zagotovitev večje varnosti v cestnem prometu.

Praktična uporabnost

Predstavitev problema starostnikov kot aktivnih udeležencev cestnega prometa in nakazati rešitve ter s tem seznanjati širšo javnost.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Novost je v tem, da so svoje videnje na enem mestu izpostavili strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problematiko starostnikov in udeležbo v cestnem prometu. Ugotovitve so namenjene tako strokovni javnosti, kot ozaveščanju vseh udeležencev cestnega prometa, predvsem pa starostnikom približati težave, ki jih tarejo in se tako ali drugače lahko odrazijo tudi med njihovo aktivno udeležbo v cestnem prometu.

Ključne besede: starostnik, vožnja, vozniško dovoljenje, cestni promet

SEKCIJA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

Elektronski nadzor zapornikov – primerjalna študija

Gorazd Meško in Ana Triller

Namen prispevka

Pregled uporabe elektronskega nadzora kot dodatnega nadzornega instrumenta ali alternativne kazenske sankcije v različnih fazah kazenskega postopka. Prikazana bo uspešnosti nadzora pri zasledovanju ciljev kot so zmanjšanje prezasedenosti zaporov, hitrejša reintegracija prestopnika in varčnejši način kaznovanja. Cilji raziskovalnega dela se nanašajo na ugotovitve stališč strokovnjakov o elektronskem nadzoru ter morebitni uvedbi slednjega na slovensko območje. Primerjali bomo tudi mnenja glede izvajanja tovrstnega nadzora pri študentih Fakultete za varnostne vede UM in študentov Fakultete za kriminalistiko, kriminologijo in varnostne vede v Bosni in Hercegovini.

Metode

Pregled literature s pomočjo deskriptivne metode in raziskovalni del, ki sestoji iz strukturiranih intervjujev med strokovnjaki ter primerjalne študije med študenti Fakultete za varnostne vede v Sloveniji in študenti Fakultete za kriminalistiko, kriminologijo in varnostne vede v Bosni in Hercegovini.

Omejitve/uporabnost raziskave

V raziskavo so bili vključeni zgolj študenti izbrane fakultete v Bosni in Hercegovini ter Sloveniji. Pri anketiranih se ugotavlja pomanjkljivo poznavanje praktičnega področja elektronskega nadzora, saj gre za kazensko sankcijo, ki pri nas še ni v izvajanju.

Potrebna bi bila obširnejša raziskava o naklonjenosti strokovnega kadra in javnosti k uvedbi elektronskega nadzora. Enako pa je nujna natančna analiza potencialnega vpliva elektronskega nadzora na problem prezasedenosti slovenskih zaporov ter državni proračun.

Praktična uporabnost

Prispevek spodbuja razmišljanje o posledicah in prednostih morebitne uvedbe elektronskega nadzora na slovensko območje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

V Sloveniji še ni bilo zasledene raziskave s področja elektronskega nadzora.

Ključne besede: elektronski nadzor, kazenske sankcije

Spremljanje zaprtih oseb izven zavoda za prestajanje kazenskih sankcij

Tomaž Čas in Aleš Repovž

Namen prispevka

Namen prispevka je ugotoviti, kakšen je sistem varovanja zapornikov pri spremstvu izven zavoda, ugotoviti naloge poveljnika, operativnih vodij in pravosodnih policistov pri izvajanju spremstev, ter nevarnosti pri opravljanju njihovih nalog.

Metode

Pri raziskavi smo uporabili metodo analize in interpretacije različnih člankov, knjig, raziskovalnih del in zakonov. Z deskriptivno metodo smo opisali naloge ter pooblastila pravosodnih policistov pri spremljanju zapornikov izven zavoda. Uporabili smo analizo statističnih podatkov, zbranih v Letnih poročilih Uprave Republike Slovenije za izvajanje kazenskih sankcij. Izvedli smo strukturirani intervju s poveljnikom, operativnim vodjem in pravosodnim policistom v zavodu za izvrševanje kazenskih sankcij na Dobu pri Mirni.

Ugotovitve

V raziskavi smo ugotovili, da je za nemoteno delovanje v zaporu potrebna nenehna komunikacija med delavci v zavodu ter ustrezno varovanje zapornikov v in izven zavoda. Omenili bi tudi, da se je število spremstev v zadnjem desetletju glede na opažanja povečalo predvsem v zdravstvene ustanove.

Praktična uporabnost

Pri spremstvu zapornikov izven zavoda gre za posebno obliko varovanja, na katero se morajo pravosodni policisti in njegovi nadrejeni dobro pripraviti. Vsa dejanja načrtovalcev in izvajalcev spremstev zapornika izven zavoda morajo biti med seboj povezana od začetka do zaključka. Spremstva so postala del vsakdana in so na neki stopnji postala rutina, kar lahko zaporniki izkoristijo v svoj prid.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek celostno obravnava spremljanje zaprtih oseb izven zavoda, od načrtovanja do izvedbe spremstva. Ugotovitve prispevka so namenjene predvsem delavcem pod okriljem Ministrstva za pravosodje.

Ključne besede: zavod za prestajanje kazenskih sankcij, pravosodni policist, zapornik, spremstvo

Kaznovanje žensk v Sloveniji

Darja Tadič

Namen prispevka

Je nasloviti področje izvrševanja kazenskih sankcij, ter osvetliti njegov pogosto prezrt element; to je kaznovanje žensk. Prispevek skuša poiskati odgovor na vprašanje, kako se izvršuje kaznovanje žensk v Sloveniji, kakšna politika kaznovanja se v praksi uveljavlja in predvsem katerim posebnostim tega področja kaznovanja velja v prihodnje posvečati večjo pozornost.

Metode

Prispevek temo sprva uokviri s kratkim pregledom teoretičnih in raziskovalnih spoznanj s področja kaznovanja žensk in s tem prikaže posebnosti, ki se oblikujejo ob stiku ženske z odvzemom svobode. V drugem delu se prispevek posveča prikazu aktualne slovenske prakse na področju dela z zaprtimi ženskami in v tem delu povzame temeljne elemente prakse in s tem povezana praktična spoznanja iz edinega ženskega zavoda za prestajanje kazni zapora (ZPKZ Ig) v Sloveniji. V zadnjem delu prispevek združuje teoretična spoznanja s spoznanji obstoječe prakse in naniza ključne predloge za postopanje v prihodnosti.

Ugotovitve

Prispevek prinaša ugotovitev, da je slovensko kaznovanje žensk primer dobre prakse, ki skuša slediti aktualnim strokovnim spoznanjem, hkrati pa pokaže, da obstajajo velike potrebe po sistemskih ureditvah, ki bodo ženskim specifikam prestajanja kazni bolj naklonjena ter na nezanemarljive potrebe po specializiranih načinih obravnave zaprtih žensk, o katerih velja v prihodnosti razmišljati.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Je v združevanju teoretične podlage s konkretnimi okoliščinami, ki jih razkriva praktično delo specifičnega zavoda. Prispevek je namenjen tistim poslušalcem, ki so na kakršenkoli način vpeti v oblikovanje teorije in prakse na področju kaznovanja, predvsem pa tistemu delu strokovne javnosti, ki sodeluje pri oblikovanju pobud za spremembe na področju kaznovanja ali na področju strokovnega dela z ženskami.

Ključne besede: kaznovanje, ženske, matere, Zavod za prestajanje kazni zapora Ig

SEKCIJA VARNOST V ORGANIZACIJAH IN SKUPNOSTIH

Varovanje zasebnosti na delovnem mestu

Branko Lobnikar in Staš Golmajer

Namen prispevka

V prispevku so prikazani rezultati raziskave o percepciji zaposlenih o zasebnosti na delovnem mestu. Zanimalo nas je, v kolikšni meri se zaposleni zavedajo svojih pravic glede varstva zasebnosti na delovnem mestu, kakšen imajo odnos do različnih modalitet zasebnosti na delovnem mestu ter ali so pripravljeni kršitev prijaviti pristojnemu organu. Prav tako smo ugotavljali mnenje anketirancev glede možnih oblik zakonske zaščite zasebnosti na delovnem mestu.

Metode

Raziskava o percepciji zaposlenih o zasebnosti na delovnem mestu je bila izvedena v prvi polovici 2013. V raziskavi je sodelovalo 218 zaposlenih v Sloveniji.

Ugotovitve

Izpraševanci menijo, da obstoječa zakonodaja dobro ščiti zasebnost na delovnem mestu, kljub temu pa so ocenili, da bi bilo potrebno sprejeti nov zakon, ki bi dodatno urejal zasebnost na delovnem mestu. V raziskavi smo trditve postavili prav na podlagi predloga zakona. Sodelujoči nekatere segmente zasebnosti na delovnem mestu relativno dobro poznajo, nekateri segmenti pa so slabo poznani oziroma se je večinsko mnenje pokazalo kot popolnoma napačno (npr. pravica do obveščenosti). Potrebno bi bilo natančno določiti uporabo interneta na delovnem mestu, uporabo službenih komunikacijskih sredstev, in uporabo sledilnih naprav. Izpraševanci so naklonjeni sprejetju Zakona o zasebnosti na delovnem mestu.

Omejitve raziskave

Raziskava temelji na nereprezentativnem vzorcu. Kljub vsemu pa daje dober uvid v percepcijo zaposlenih na proučevanem področju.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave imajo uporabno vrednost, saj bi lahko pripomogli k boljši ureditvi področja varstva zasebnosti na delovnem mestu v odnosu do drugih pravic, npr. pravice delodajalca, da delavec čim bolje in učinkoviteje dela.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Raziskava predstavlja izvirni pristop proučevanja zasebnosti na delovnem mestu.

Ključne besede: delo, delovno mesto, zasebnost

Vpliv percepcije varnosti na ciljni destinaciji na odločitev za potovanje

Janja Štampfer in Branko Lobnikar

Namen prispevka

V prispevku analiziramo dejavnike ogrožanj in tveganj, na podlagi katerih posameznik ocenjuje stanje varnosti in se odloči za potovanje. Proučujemo kompleksno povezavo med varnostjo in turizmom. Kritični element predstavlja diferenca med percepcijo in realnostjo grožnje.

Metoda

Za potrebe tega prispevka je bila junija 2013 izvedena empirična raziskava, v kateri je sodelovalo 419 izpraševancev, od tega jih je 30 odstotkov (bilo) zaposlenih v turizmu. Rezultatov ni mogoče posplošiti na celotno populacijo (nabor udeležencev ni reprezentativen), a kljub temu omogočajo boljše razumevanje raziskovalnega problema.

Ugotovitve

Med izpraševanci je četrtnina takih, ki so bili med potovanjem v tuji državi že ogroženi. Ugotovili smo, da je dejavnik, ki najbolj vpliva na odločitev za potovanje, prisotnost kriminala na ciljni destinaciji. Najpogostejše tveganje na potovanju predstavlja izguba prtljage. Zaposleni v turizmu ocenjujejo, da so manj izpostavljeni ogrožanju kot ostali izpraševanci.

Omejitve raziskave

Raziskava temelji na sicer dovolj velikem, vendar nereprezentativnem vzorcu. Prav tako smo v raziskavi pojem »tujina« uporabljali kot enovit opis za vsako potovanje izven Slovenije, čeprav bi bilo potrebno za podrobnejšo analizo ta pojem bolj specifizirati in tudi geografsko razčleniti.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave imajo uporabno vrednost, saj predstavljajo vpogled v dožemanje varnosti in stanje ozaveščenosti posameznikov, ki potujejo v tujino. Rezultati so tako uporabni tudi za turistično industrijo.

Izvirnost

Izvirni prispevek raziskave je v ugotavljanju razlik med lastno zaznavo (ne)varnosti in dejanskim stanjem varnosti na ciljni destinaciji ter ugotavljanjem vpliva percepcije na odločitev za potovanje.

Ključne besede: varnost, turizem, potovanje, destinacija, percepcija, viri tveganj, viri ogrožanj

Zlorabe notranjih mehanizmov nadzora v javnih zavodih

Dora Najrajter

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti nekatere poglede na možne pojavne oblike korupcije, interesno spornega povezovanja in prikritega nadzorovanja ter nezakonitega vplivanja na delovanje javnih zavodov.

Metode

Za proučevanje problematike organov javnih zavodov, predvsem sveta javnega zavoda, je bila uporabljena analiza primarnih in sekundarnih virov, predvsem dokumentov organov in ustaljenega tolmačenja pravnih predpisov. Uporabljeni so bili razpoložljivi internetni ter knjižnji viri ter časopisni članki. Na podlagi deskriptivne metode ter analize so na koncu prispevka predstavljeni zaključki in predlogi.

Ugotovitve

Pri ugotavljanju odgovornosti za nepravilnosti se prepogostokrat zaključijo, da nihče ni kriv. Preiskovalni organi naletijo na formalno brezhibnost sprejetih odločitev, težko pa jim je dokazati prikrite vzvode, ki so do njih pripeljali. Svet zavoda je lahko orodje manipulacije v socialnem dialogu, zaradi česar lahko pride do podobnih pojavnih oblik, kot pri sovražnem prevzemu podjetij.

Omejitve/uporabnost raziskave

Razsežnosti in sama pojavnost zlorabe mehanizmov nadzora v javnih zavodih ali celo neke vrste sovražnih prevzemov, s ciljem, postaviti privatne interese pred javne, še ni raziskana. Kaže se lahko tudi kot sodobna oblika zlorab in korupcije. Raziskava daje izhodišča za načrtovanje strokovnih prijemov pri odkrivanju takih ravnanj.

Praktična uporabnost

S prispevkom se želi vzpodbuditi razprava o potrebi po sistemskih spremembah ureditve svetov zavodov s ciljem njihove večje odgovornosti, učinkovitosti in transparentnosti dela.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Pomembnost prispevka se kaže v njegovi aktualnosti, izvirnost pa v pojasnjevalni in razlagalni vlogi. Prispevkov na to temo ni ravno prav dosti. Prikazane so temeljne relacije in možnosti prikritih ravnanj, ki kažejo na pojave zlorab in koruptivnosti.

Ključne besede: svet zavoda, zlorabe, javni zavod

SEKCIJA

ZASEBNA VARNOST IN ZASEBNO VAROVANJE

Stališča zasebnega varnostnega osebja do nosilcev javne varnosti

Mirko Vavpotič in Tomaž Čas

Namen prispevka

Proučitev mnenj zasebnega varnostnega osebja o policistih, kot primarnih nosilcih zagotavljanja javne varnosti.

Cilj raziskave je proučitev mnenja varnostnega osebja o personalnih kompetencah policistov, o njihovem odnosu do strank v postopkih in o njih samih.

Metode

Cilj smo dosegli z anketiranjem in analizo podatkov s pomočjo multivariatnih statističnih metod. Glavna metoda je anketiranje. Uvodoma smo z metodo analize besedil preučili teoretično področje zasebne in javne varnosti.

Ugotovitve

Ugotovili smo, da ima zasebno varnostno osebje pozitivno mnenje o personalnih kompetencah policistov, njihovem odnosu do strank v postopkih in o njih samih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Upoštevati moramo omejitve, da v našem primeru ne gre za enostaven slučajen vzorec, saj niso imele vse enote populacije enake možnosti izbora. Kljub temu pa je iz dobljenih rezultatov možno ugotovitve posplošiti, saj so v raziskavi sodelovali varnostniki, zaposleni v 15 različnih zasebno varnostnih družbah, ki delujejo na območju celotne Slovenije. To povečuje reprezentativnost vzorca in s tem tudi veljavnost dobljenih rezultatov ter sklepov na populacijo. Smiselnost nadaljnega raziskovanja na to temo se kaže v raziskavi mnenj nosilcev javne varnosti do dela in odnosov zasebnega varnostnega osebja.

Praktična uporabnost

Glede na dobljene rezultate malo nad povprečjem bi bilo potrebno predvsem izobraževanje in usposabljanje policistov na področju psihologije in komunikacije s strankami, da bi na tem področju dvignili strokovno usposobljenost na višji nivo.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Analiza osebnostnih lastnosti in odnosa do strank policistov omogoča delodajalcu, da pripravi in izvede ustrezna usposabljanja za krepitev raziskovanih lastnosti in odnosov.

Ključne besede: varnost, policija, policisti, varnostniki, zasebno varovanje

Analiza notranjih usposabljanj KCIVO v letu 2013

Tomaz Čas in Mojca Rep

Namen prispevka

V letu 2013 smo v Kompetenčnem centru za izobraževanje varnostnega osebja (KCIVO) pričeli z izvajanjem notranjih oziroma internih usposabljanj za zaposlene v partnerskih zasebno varnostnih družbah. Glavni namen usposabljanj je bil dvigniti raven znanja zaposlenih v partnerstvu. Tako smo izvedli 50 usposabljanj za 854 zaposlenih, ki so usposabljanja uspešno zaključili. V prispevku predstavljamo analizo uspešnosti udeležencev pri usposabljanju in njihovo mnenje o organizaciji in izvedbi usposabljanj.

Metode

Napredek udeležencev smo spremljali s pomočjo testiranja pred začetkom in po koncu usposabljanja. Udeleženci so poleg testov izpolnili tudi anonimno anketo, ker nas je zanimalo njihovo mnenje o organizaciji in izvedbi usposabljanj, kar so udeleženci ocenjevali z ocenami od 1 do 5. Dodali so lahko tudi svoje predloge.

Ugotovitve

Udeleženci so po koncu usposabljanja pisali test za 19,57 % bolje kot pred usposabljanjem. Mnenje o organizaciji in izvedbi usposabljanj so udeleženci podali z odgovori na 6 vprašanj, in sicer z ocenami med 4,41 in 4,64. Predloge s strani udeležencev smo vključili v program usposabljanj za leto 2014.

Omejitve/uporabnost raziskave:

Udeležence usposabljanj partnerstva KCIVO bomo testirali tudi v letu 2014 in pridobili njihovo mnenje o organizaciji in izvedbi usposabljanj.

Praktična uporabnost:

Rezultati testov in mnenje udeležencev v letu 2014 ter njihova primerjava z letom 2013 bo dobro izhodišče za izvajalce usposabljanj tudi v prihodnje.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Vsebine usposabljanj KCIVO so bile pripravljene na podlagi rezultatov obsežne raziskave na podlagi katere je bil izdelan »Kompetenčni model«, ki je bil osnova za usposabljanje zaposlenih v partnerstvu. Takšen pristop pri usposabljanju zasebno varnostnega osebja, ki je bilo zelo uspešno, še ni bil uporabljen.

Ključne besede: usposabljanje, varnostno osebje, KCIVO, partnerstvo

Identifikacija in razvoj kompetenc zaposlenih na področju reševanja zavarovalnih primerov za izboljšanje uspešnosti procesa obvladovanja zavarovalniških goljufij pri avtomobilskem zavarovanju

Nuša Anna Hrustek in Tomaž Čas

Namen prispevka

V skladu s ciljem zavarovalnic, da bi bili s postopkom obvladovanja goljufij ustrezno seznanjeni njeni ključni kadri, ki skrbijo za reševanje zavarovalnih primerov, je namen prispevka identificirati in predstaviti izbor kompetenc, potrebnih za uspešno reševanje zavarovalnih primerov. Slednje bi omogočilo izboljšanje uspešnosti procesa obvladovanja goljufij tudi pri avtomobilskem zavarovanju.

Metode

Prispevek je nastal na osnovi analize vsebine pisnih virov s področja obravnavane tematike in neposrednega opazovanja poslovnega procesa v zavarovalnici.

Ugotovitve

Ko se v zavarovalnici pri obravnavi škodnega dogodka pojavi sum goljufije, v njegovo obravnavo zavarovalnice vključijo notranje in zunanje preiskovalce ter izvedence. Ugotavljamo, da so kompetence, ki jih zaposleni potrebujejo oziroma jih morajo nadgraditi na svojem področju dela predvsem: znanja iz psihologije (sposobnost vodenja informativnega pogovora, sposobnost prepoznave in soočanja s potencialnimi goljuji), sposobnost organizacije dela, organizacije preiskave in dela z dokaznim gradivom ipd.

Omejitve/uporabnost raziskave

Neposredno opazovanje poslovnega procesa v zavarovalnici je bilo opravljeno le v eni izmed slovenskih zavarovalnic.

Praktična uporabnost

Prispevek ni namenjen zgolj zavarovalnicam. Uporabno vrednost ima tudi za druge institucije kot ponudnike izobraževanj obstoječim in bodočim ključnim kadrom v zavarovalnicah.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Poznavanje kompetenc potrebnih za reševanje zavarovalnih primerov omogoča izboljššan proces obvladovanja goljufij in učinkovitejše sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem pri tovrstnem procesu. Ob enem je vloga kompetenc le redko poudarjena, zato njihova identifikacija skupaj s predlogi smernic za njihov razvoj pomeni dodaten doprinos k stroki.

Ključne besede: kompetence, zavarovalniške goljufije, obvladovanje goljufij, avtomobilsko zavarovanje

SEKCIJA INFORMACIJSKA VARNOST

Modeliranje informacijskih napadov kot izobraževalni pripomoček na podiplomskih študijskih programih

Blaž Ivanc

Namen prispevka

Zagotavljanje informacijske varnosti je dinamično, zahtevno in kompleksno opravilo, ki zahteva konstantno izobraževanje. Kakovostne analize preteklih napadov in drugih varnostnih incidentov lahko občutno prispevajo k razvoju znanja. V želji, da bi izboljšali modeliranje informacijskih napadov in odpravili določene slabosti obstoječih modelov, smo tudi mi predstavili svoj model, ki omogoča hitro, pregledno in razumljivo modeliranje napadov. Evalvacija našega modela je pokazala dodatne možnosti uporabe na področju podiplomskega izobraževanja. Namen prispevka je predstaviti možnosti, ki jih ponuja modeliranje informacijskih napadov za izobraževalne namene.

Metode

Izhodišče prispevka predstavljajo povzetek strukturiranih intervjujev za potrebe evalvacije in praktične ilustracije primerov. V prispevku so uporabljene značilne metode deskriptivnega pristopa ter metoda abstrakcije in konkretizacije.

Ugotovitve

Modeliranje informacijskih napadov je primerno tako za podajanje znanja v obliki analitične predstavitve napadov kot tudi za izvajanje laboratorijskih vaj, kjer študentje samostojno razvijajo in vrednotijo scenarije napadov ter povezujejo različne informacijske napade v zaključeno celoto.

Praktična uporabnost

Naš model je uporaben izobraževalni pripomoček, ki omogoča podrobnejše predstavitve kibernetičnih napadov, organizacijo skupinskega dela študentov z različnim usmeritvami in predznanjem ter spodbujanje razprave na podlagi modela in scenarijev napadov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Modeliranje informacijskih napadov je še posebej uporabno v podiplomskih učnih programih. Z njim lahko dosežemo kakovosten prenos in razvoj novega znanja.

Ključne besede: informacijske operacije, varovanje tajnih podatkov, scenarij, napad, obramba

Elementi učinkovitega nadzora in obvladovanja informacijskih groženj

Kaja Prislan in Igor Bernik

Namen prispevka

V kompleksnih organizacijskih strukturah sodobne informacijske grožnje, ki so vse bolj heterogene in fleksibilne, težko obvladujemo, napovedujemo in nadziramo. V prispevku pojasnujemo, zakaj je nevarnosti informacijskemu kapitalu potrebno uvrstiti med pomembnejša organizacijska tveganja. Opisane so trenutne prakse in nadzorstva v uporabi ter ovire, zaradi katerih je informacijska varnost težko dosegljiv cilj. Predstavljamo tudi področja, ki jih je potrebno prioriteto nasloviti pri učinkovitem obvladovanju informacijskih tveganj.

Metode

Uporabljene so deskriptivna, analitična, sintetična in komparativna metoda. Namen prispevka je izpolnjen skozi vsebinsko analizo in primerjavo rezultatov aktualnih raziskav, ki ugotavljajo učinkovitost informacijske varnosti in naravo sodobnih informacijskih groženj.

Ugotovitve

Uporaba tehnoloških in programskih novosti z namenom izboljšati organizacijsko uspešnost, logično zahteva sorazmeren dvig stopnje informacijske varnosti. V praksi takšna zahteva ni ustrezno uveljavljena, kljub temu, da informacijska tveganja vztrajno sledijo najnovejšim uporabniškim trendom in na inovativne načine ogrožajo informacijske sisteme. Med bolj izpostavljenimi področji uvrščamo mobilne platforme, socialna omrežja in storitve tretjih ponudnikov. Za učinkovit nadzor informacijskih groženj se zato priporoča večplasten in globinski pristop.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka je v predstavitvi razvoja nevarnejših informacijskih groženj, najbolj učinkovitih informacijskih kontrol, organizacijska tveganja pa postavljamo v kontekst aktualnih poslovnih, uporabniških in tehnoloških razmer. Ugotovitve so pomembne za proces identifikacije kritičnih organizacijskih področij in ocenjevanje groženj v procesu upravljanja z informacijskimi tveganji.

Ključne besede: informacijska varnost, informacijske grožnje, organizacijska tveganja, nadzor, obvladovanje

Daljinski nadzor i pretraga računala kao posebna dokazna radnja

Dražen Škrtić

Namen prispevka

Prikaz prikrivene dokazne mjere daljinskog nadzora i pretrage računala namijenjen je tijelima kaznenog progona.

Metode

Deskriptivnom metodom i komparativnom analizom obuhvaćene su odredbe njemačkog zakona o kaznenom postupku kojima je propisan daljinski nadzor i pretraga računala radi prikupljanja digitalnih dokaza.

Ugotovitve

Prikrivene dokazne radnje za otkrivanje počinitelja kaznenih djela privremenim ograničavanjem temeljnih ljudskih prava i sloboda, postale su više pravilo nego iznimka, a zbog razvoja tehnologije pokazuju se nedostatnima i nedovoljno učinkovitima. Tijela kaznenog progona za učinkovito otkrivanja i dokazivanje kaznenih djela i počinitelja primjenjuju ili razmatraju primjenu posebnih računalnih programa za prikriveni pristup računalima. Primjena upravljivih forenzičkih računalnih programa za daljinske pretrage i nadzor računala omogućuje pribavljanje dokaza koje uporabom postojećih prikrivenih dokaznih radnji nije moguće pribaviti. U radu se razmatraju pravne osnove i nužni zakonodavni koraci za uvođenje navedenih posebnih prikrivenih dokaznih radnji i opravdanost dodatnih ograničenja temeljnih ustavnih odnosno Konvencijskih prava i sloboda s ciljem učinkovitijeg otkrivanja i procesuiranja kaznenih djela i počinitelja.

Praktična uporabnost

U preglednom članku daje se poredbeni prikaz odredbi nekih zakona kojima je propisana dokazna mjera daljinskog nadzora računalnog sustava i njihova kompatibilnost s Konvencijom o temeljnim ljudskim pravima i slobodama.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Predstavljene su odredbe o daljinskom nadzoru i pretrazi računala kao posebnoj dokaznoj radnji poduzetoj radi otkrivanja kaznenih djela i počinitelja i prikupljanju digitalnih dokaza za potrebe kaznenog postupka.

Ključne besede: klik prijevare, Internet reklamiranje, banner, e-target reklame

Profiliranje storilcev kibernetске kriminalitete: primer hekerjev

Miha Blažič

Namen prispevka

Kibernetски prostor je nov prostor (nov svet) izvajanja kaznivih dejanj, kjer je težko izslediti storilce in določiti njihove osebne značilnosti. V prispevku bomo govorili o profiliranju hekerjev in njihovih značilnostih.

Metode

Uporabili smo analizo domače in tuje literature. S primerjalno metodo in metodo sinteze smo prišli do ugotovitev in spoznanja hekerske kulture ter njihovih življenjskih slogov. Članek je nastal na podlagi lastnega razmišljanja in življenjskih izkušenj z dejanji hekerjev.

Ugotovitve

Profiliranje oziroma klasično profiliranje se uporablja kot pomoč preiskovalcem pri odkrivanju kaznivih dejanj, storjenih v fizičnem svetu. Profiliranje pomaga zožati krog osumljencev, prinaša psihološke značilnosti storilcev ipd. Profiliranje bi se lahko uporabilo tudi v kibernetickem prostoru kot pomoč preiskovalcem kibernetickih kaznivih dejanj, saj bi z njegovo uporabo prišli do pomembnih psiholoških spoznanj in psiholoških pečatov kibernetickih storilcev. Ker vsak storilec, fizični in kiberneticki, naredi napako, se to lahko najde prav s pomočjo profiliranja, saj ta lahko pomembno vpliva na izid preiskave kaznivega dejanja.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Članek se lahko uporabi kot pomoč pri profiliranju hekerjev in iskanju rešitev, kako hekerje odkriti in kakšne značilnosti imajo.

Ključne besede: profiliranje, hekerji, obsesija, kiberneticki prostor

SEKCIJA VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

Občinski varnostni menedžer – Evropski raziskovalni projekt URBIS

Gorazd Meško, Andrej Sotlar in Bernarda Tominc

Namen prispevka

Predstavljen je mednarodni raziskovalni projekt URBIS, katerega namen je raziskati in se na ravni EU odzvati na zaznane potrebe po izobraževanju in usposabljanju za upravljanje urbane varnosti. Projekt sofinancira Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo Evropske komisije, FVV UM pa sodeluje kot partner (<http://www.urbisproject.eu>).

Metode

V okviru ugotavljanja trenutnega stanja so analizirani obstoječi nacionalni in evropski zakonodajni okviri ter usposabljanja. Uporabljena je metoda Delphi, v kateri so sodelovali predstavniki strokovnih združenj, znanstveniki, oblikovalci politik in praktiki.

Ugotovitve

Že na začetku primerjalnih raziskav se je izkazalo, da v nekaterih delih Evrope pojma »upravljanje varnosti v mestih« ne poznajo. Na evropski ravni obstaja pravni okvir za preprečevanje kriminala, znotraj tega okvira pa je bilo ustanovljenih več vseevropskih političnih mrež, ki omogočajo zbiranje znanja in najboljših praks.

V raziskavi je prevladoval pozitiven odnos do novega profila ali nove karijerne poti za obstoječe strokovne delavce, kar kaže na potrebo po inovativnih izobraževalnih programih.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na države partnerke v raziskovalnem projektu.

Praktična uporabnost

V letu 2014 bili izvedeni pilotni tečajji na populaciji podiplomskih študentov in strokovnjakov iz prakse. Zaključni del predstavlja izdelavo kurikuluma morebitnega doktorskega programa.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Na podlagi raziskovalnega projekta bodo predlagane morebitne dodatne potrebe po profesionalizaciji in opredeljena merila za vzajemno priznavanje izobraževanja in usposabljanja s področja upravljanja varnosti v mestih v celotni Evropski uniji.

Ključne besede: URBIS, raziskovalni projekt, upravljane urbane varnosti, občinski varnostni manager

Pooblastila policistov in občinskih redarjev – izvedba v praksi, medsebojno sodelovanje in vloga občin pri zagotavljanju varnosti

Iztok Rakar, Bojan Tičar in Monika Leben

Namen prispevka

Prikazati 1) probleme uporabe policijskih in redarskih pooblastil v praksi, 2) možnosti medsebojnega sodelovanja med policisti in občinskimi redarji ter 3) vlogo občin pri zagotavljanju varnosti (poudarek: občinski program varnosti)

Metode

Analiza predpisov, analiza statističnih podatkov, intervju, lastne izkušnje (eden od soavtorjev je policist).

Ugotovitve

Občine niso pripravljene prevzeti odgovornosti za izboljšanje varnosti in to področje prepuščajo policiji; pooblastila občinskih redarjev so široka, a kljub temu v praksi v določenih primerih pomanjkljiva, zato rabijo pomoč policistov; sodelovanje med policisti in občinskimi redarji v nekaterih občinah ni zaživelo v obliki, ki ustreza partnerstvu.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na področje Gorenjske.

Praktična uporabnost

Prikazuje stanje v praksi in na tej podlagi omogoča razpravo o potrebnih spremembah tako prakse kot predpisov.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek zapolnjuje vrzel na področju te problematike, saj je usmerjen predvsem v prikaz in analizo praktičnih izkušenj, ne pa analizo predpisov in drugih aktov.

Ključne besede: policija, občinsko redarstvo, občinski program varnosti, sodelovanje, pooblastila

Zagotavljanje varnosti na javnih prireditvah v Mestni občini Ljubljana

Nika Capuder, Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Rok Konečnik, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Katja Eman in Gorazd Meško

Namen prispevka

Namen prispevka je predstaviti študijo primera zagotavljanja varnosti v času javnih prireditev v mestu Ljubljana s ciljem ugotoviti delovanje mestnega redarstva, njihovo sodelovanje s policijo ter drugimi organi (na primer: zasebno varnostne agencije) ob poostrenemu nadzoru, zagotavljanju javnega reda in miru ter reorganizacije prometa na območju prireditev.

Metode

Analiza je opravljena na podlagi ogleda dejanskega stanja na terenu v sodelovanju z mestnim redarstvom in kasnejšega reševanja problematike s pomočjo S.A.R.A. modela.

Ugotovitve

V središču mesta je največ kršitev uriniranja, pijančevanja, vandalizma, beračenja in kampiranja. Ugotovili smo, da mestno redarstvo zelo dobro sodeluje s policijo in jim je na večjih prireditvah v veliko pomoč. Odraz tega je tudi prisotnost policije le v primerih, ko redarji s svojimi pooblastili ne morejo zagotoviti ustrezne varnosti, neoviranega pretoka prometa ali javnega reda in miru. Zaznali smo tudi slabosti kot sta pomanjkanje kadra in slaba komunikacija.

Praktična uporabnost:

V prispevku predstavljamo smernice k zagotavljanju varnosti na javnih prireditvah in predloge za sodelovanje služb pri izvedbi prireditev. Rešitve so uporabne pri organiziranju prireditev v prihodnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Ugotovitve so praktični doprinos organizatorjem prireditev, policijski upravi Ljubljana in Mestnemu redarstvu Ljubljana za varen in nemoten potek prireditev v središču mesta.

Ključne besede: mestno redarstvo, prireditve, javni red in mir, promet

Vloga mestnega redarstva pri preprečevanju premoženjske kriminalitete v Mestni občini Ljubljana

Nina Gašparut, Danijela Kolar, Maruša Lipušček, Saša Petrovič, Sara Železnik, Katja Eman in Gorazd Meško

Namen prispevka

Namen prispevka je identificirati žarišča premoženjske kriminalitete v Mestni občini Ljubljana in v procesu oblikovanja predlogov rešitev izpostaviti pomen in vlogo mestnega redarstva na področju preprečevanja kriminalitete.

Metode

Za reševanje in analizo izbrane varnostne problematike je uporabljen SARA model, prostorska analiza pa je izvedena z uporabo Geografskih informacijskih sistemov. Raziskava obsega tudi pregled zakonodaje, metodo intervjuvanja in opazovanja z neposredno udeležbo na terenu v sodelovanju z mestnimi redarji.

Ugotovitve

Rezultati kažejo, da je največja gostota premoženjske kriminalitete v središču Ljubljane ob glavnih cestnih povezavah z mestnimi četrtmi (Šiška, Bežigrad, Posavje, Črnuče, Trnovo, Vič). Med predloge reševanja problematike uvrščamo ureditev okolice, spodbujanje družbene odgovornosti, mešano patroljiranje v sodelovanju s policijo, hitro odzivanje na kršitve in informiranje prebivalcev; bistvenega pomena za preprečevanje premoženjske kriminalitete pa je povečan obseg pooblastil in pristojnosti mestnega redarstva.

Omejitve/uporabnost raziskave

Raziskava je omejena na območje Ljubljane, kjer se način delovanja mestnega redarstva razlikuje v primerjavi z drugimi slovenskimi kraji. Največjo oviro predstavlja dejstvo, da mestno redarstvo nima pooblastil, ki bi jim omogočila ukrepanje zoper premoženjsko kriminaliteto.

Praktična uporabnost

Rezultati raziskave predstavljajo vpogled v stanje premoženjske kriminalitete na območju Ljubljane ter podajo smernice za načine soočanja s problematiko.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka se kaže v njegovi uporabni vrednosti preko karte kriminalnih žarišč za nadaljnje soočanje mestnega redarstva in drugih pristojnih služb s problematiko premoženjske kriminalitete na območju Ljubljane.

Ključne besede: mestno redarstvo, premoženjska kriminaliteta, Ljubljana, preprečevanje kriminalitete

FORUM KRITIČNO VARSTVOSLOVJE
NADZOROVANJE IN
KAZNOVANJE – ROJSTVO
ZAPORA

"Nova punitivnost": pogled skozi Foucaultovo zijalo

Benjamin Flander

Namen prispevka

Avtor je v razpravi, ki jo je pred leti objavil v reviji Pravniki, zapisal, da *Nadzorovanja in kaznovanja* ne kaže razumeti ozko, kot še eno v nizu znanstvenih in zgodovinskih analiz kaznovalnega sistema, temveč kot kompleksen in večplasten uvid v anatomijo modernega režima 'disciplinske oblasti', tj. uvid, ki je - nemara celo bolj kot ob izidu knjige sredi sedemdesetih - aktualen tudi danes, onkraj zaporniških obzidij celo bolj kot znotraj njih. Namen tega prispevka je ravno nasproten: v Foucaultovem najbolj znanem in odmevnem delu opozoriti na tista mesta, ki so relevantna za razumevanje problemov, ki pestijo sodobne sisteme kaznovanja.

Metode

Avtor bo z metodo refleksivne analize aktualiziral nekatere bistvene poante besedila, ki spada med klasična dela postmodernizma in poststrukturalizma. Z aplikacijo Foucaultove genealoške analize bo problematiziral »nova punitivnost« v sodobni (slovenski) kaznovalni politiki in zakonodaji.

Ugotovitve

Foucaultova genealogija - v nasprotju z raziskovanjem zgodovine kazni in kaznovanja, ki prevladuje v razsvetljensko-humanistični tradiciji - ne prikazuje razvojne kontinuitete kaznovanja od drakonskih k bolj ali manj humanim kaznim, temveč pokaže, da so spremembe kaznovalnega sistema (na prehodu iz 18. v 19. stoletje) odsev globljih sprememb v strukturi in delovanju oblasti (transformacije monarhičnega režima oblasti v moderni režim disciplinske oblasti). V luči tega avtor v prispevku oblikuje (hipo)tezo, da »nova punitivnost« večinoma odseva družbeno-ekonomske spremembe in rekonfiguracije režima oblasti v dobi poznega kapitalizma.

Ključne besede: kaznovanje, nadzor, nova punitivnost, disciplinska družba, Foucault

Delo in disciplina – v modernem in postmodernem kapitalizmu

Zoran Kanduč

Namen prispevka

Prispevek bo izhajal iz pojma »disciplina« (Foucault). Osvetlil bo funkcijo in načine discipliniranja ljudi v industrijskem ali »trdem« (Bauman) kapitalizmu kot »družbi dela« (Arendt). Izpostavil bo strukturne razloge, ki so vsaj posredno omogočili v splošnem povsem nepričakovano revolucionarno vrenje v poznih šestdesetih letih, in nakazal ključne značilnosti ponovnega discipliniranja aktualnih in potencialnih prodajalcev delovne sile z neoliberalnimi prijemi, usmerjenimi v obnovo razredne moči vladajočega razreda (bogatašev) in njihovih dobro plačanih kadrov. Beseda pa bo stekla tudi o specifičnosti discipline v kontekstu »ekonomije dolga« (Lazzarato) oziroma hegemonije upniške oblasti. Cilj prispevka je premisliti aktualnost knjige »Nadzorovanje in kaznovanje« v luči krize finančnega ali »čistega« (Husson) kapitalizma. Ali še bolj surovo rečeno: naš namen bo odgovoriti na vprašanje, ali je Foucault še avtor, ki je vreden natančnega, poglobljenega branja in študija.

Kako in zakaj brati "Nadzorovanje in kaznovanje"

Miran Mitar

Namen prispevka

Prikazati pravila branja družboslovnih tekstov na primeru zahtevnega teksta

Metode

Uporaba pravil za branje družboslovnega teksta (po Mortimer Adler in Charles Van Doren: How to read a book) za analizo Nadzorovanja in kaznovanja (po Anne Schwan in Stephen Shapiro: How to read a Foucault's Discipline and Punish)

Ugotovitve

Sistematična uporaba pravil branja je potrebna pri analizi zahtevnih tekstov

Omejitve/uporabnost raziskave

Za celovito analizo Nadzorovanja in kaznovanja je potrebno skrbno analitično in sinoptično branje knjige, prav tako je potrebno poznati ves opus avtorja in njegove relacije z drugimi pristopi (in avtorji) v okviru filozofije, zgodovine, humanističnih in družbenih ved (modernizem, postmodernizem, marksizem, liberalizem, ...)

Praktična uporabnost

Prispevek je najprej uporaben za vse, ki se ukvarjajo s študijem in raziskovanjem, saj prikaže pravila analitičnega in sinoptičnega branja družboslovnih tekstov na konkretnem zahtevnem primeru. Prav tako je uporaben tudi za delavce (vključno z oblikovalci politik, menadžerji in izvajalci) na področju kazenskega pravosodja, saj jim omogoča kritični vpogled v manj vidne dimenzije njihovega dela in razmislek o možnih spremembah tako znotraj ustanov kazenskega pravosodja kakor tudi širše.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Prispevek je izviren, ker prikaže uporabo pravil branja na primeru zahtevnega teksta, ki zahteva široko multidisciplinarno znanje. Prispevek je pomemben, ker pokaže študentom (in raziskovalcem) probleme (težave), s katerimi se je potrebno soočiti pri celovitem in kritičnem branju zahtevnega teksta.

Ključne besede: pravila branja, analitično branje, Foucault, Nadzorovanje in kaznovanje, postmodernizem